

GENT
OPINIÓ
CULTURA
MOIANÈS
POLÍTICA
CRÒNICA

La Tosca

MOIÀ Juliol-Agost 2026

núm. 843

Ex Abrupto 26

Nou sistema de recollida de residus
12ª Universitat d'Estiu del Moianès

Escorxador Comarcal del Moianès

Zona Industrial
Avda. del Prat, s/n
08180 MOIÀ

Tel. / Fax 93 820 80 84
Mòbil 608 44 21 87
Partic. 93 830 09 20

GRAU ■
SERVEIS IMMOBILIARIS DES DEL 1943

Immobiliaris
de confiança a
Barcelona.

GRAU Serveis Immobiliaris
Via Augusta, 64-66 entl.
Barcelona
932 377 838

Patrimonis-Administració
Compra, venda i lloguer
Assegurances
Comunitats

EDITORIAL

Estiu roent

El dia de 24 de juny, un incendi forestal a Sant Quirze Safaja va significar el primer ensurt important de la temporada, a Catalunya, i en dies posteriors altres focs van amenaçar el Moianès, com el de Sentmenat i el de Cabrianes. Pel risc, algun dia es prohibí l'accés als boscos de Castellterçol i, el 15 de juliol, quan ja anàvem per la tercera onada oficial de calor, un altre incendi a Sant Quirze calcinà un centenar d'hectàrees, amb cases i el poble confinats i amb evacuació de gent. I tant de bo que aquest fos el resum final de la temporada, amb uns mapes que marquen un elevat risc d'incendi en moltes poblacions.

Deixant de banda temes enutjosos, l'inici de la temporada estival ha vingut marcat per l'art, la cultura i l'educació, com el festival Ex Abrupto a Moià, que enguany la població s'ha fet seu, o el festival Efímera a Calders, organitzat pel CACIS. La Universitat d'Estiu del Moianès ha arribat enguany a la dotzena edició. I s'han organitzat presentacions de llibres en llocs ben singulars, com al claustre del monestir de l'Estany o a Les Voltes de Moià. Però hi ha temes més estructurals, en aquests àmbits, com la inauguració de la llar d'infants d'Oló, durant el juliol, i el premi REL·LA a la trajectòria docent de Sílvia Vendrell a l'escola de Castellcir: unes bones infraestructures i personal capaç i motivat són condicions per a

l'equilibri territorial i per a disposar d'una societat amb bon bagatge cultural. Aquest número de la revista presenta també arguments per a mirar de desencallar l'arxiu comarcal, ja que el Moianès és gairebé l'única comarca sense aquest servei, bloquejat fa anys per decisions derivades de la seva ubicació.

Pel juliol s'ha implantat a Moià el nou sistema de residus, de contenidors tancats, per la necessitat legal d'incrementar el percentatge de recollida selectiva. L'any passat, un 62,4% dels residus van acabar sense reciclar, dada preocupant en termes de civisme. La licitació, feta pel Consorci de Residus del Bages, no arriba pas en el millor moment, en ple estiu. El canvi de sistema comporta veure bosses llençades de qualsevol manera, amb contenidors desbordats i exhalació de pudors. Segur que això constituirà un dels temes recurrents de conversa i de queixa en aquest període de l'any.

Llegireu aquest editorial un cop passat el ple de l'Ajuntament de Moià del 29 de juliol, que haurà inclòs en l'ordre del dia l'aprovació inicial de la modificació del planejament urbanístic del polígon del Prat, per segona vegada, fet que ha anunciat l'alcalde a les xarxes socials amb el nostre butlletí a la impremta i que farà pujar de nou la temperatura social.

Que tingueu molt bona festa major!

ÍNDEX

Editorial	3
Vida municipal	5
Nou sistema de recollida de residus: primers ... <i>J. Font</i>	5
La Queixa	6
Opinió	8
Quanta energia renovable necessitem per a fer ... <i>J. Capdevila</i>	8
Termodinàmica de l'escorxador de Moia ... <i>M. Fortuny</i>	10
Actes i esdeveniments	12
La XVI Trobada de SEAT 600 de Moia. <i>À. Morera, X. Cirera</i>	12
Ex Abrupto 26, la caiguda. <i>E. Altarriba</i>	14
Les entitats informen	18
Tancament de temporada d'El Remolí Teatre	18
CinemaViu	19
Fi de curs amb noves propostes culturals. <i>Cercle Artístic</i>	20
Educació des del patrimoni: un any ... <i>Museu de Moia</i>	21
Ràdio Moia	23
Biblioteca Municipal 1 d'Octubre	23
La Festa de les Famílies i la Coral Harmonia ... <i>Hospital-Res.</i>	25
Cor Xera	26
Moia torna a mullar-se per la solidaritat. <i>Equip «Mulla't»</i>	27
12 anys de Campus Musical del Moianès. <i>Joventuts Mus.</i>	28
Moianès	30
L'Arxiu Comarcal del Moianès ... <i>Ass. Cult. Modilianum</i>	30
Oló inaugura la nova llar d'infants. <i>J. Canamasas</i>	31
12a Universitat d'Estiu del Moianès	33
Castellcir: seguim compartint el somni ... <i>F. Rochel</i>	37
1a Trobada de Cultura Popular del Moianès. <i>J. Font</i>	39
4a Trobada Bastonera Territorial ... <i>J. Canamasas</i>	41
Festival d'art «Efímera», a Calders. <i>N.P. Cirera</i>	44
Suma't a la transició energètica al Moianès. <i>Moianès Sost.</i>	44
L'incendi de la Fàbrica de Baix. <i>D. Prat</i>	46
Josep Ruaix i Carles Riera, al claustre ... <i>D. Prat</i>	48
Breus	50
De fora estant	51
Marià Colomer, el darrer barroc. <i>Clarà, Portet, Ruaix</i>	51
Esports	52
Antics futbolistes. 19-20, T. i A. Castaño. <i>J. Riera</i>	52
Finestra Oberta	56
Cinto Monsech. «Dome lamp natural»	56
Miscel·lània	59
«Bicicletes de Foc». <i>J. Iglésias</i>	59
Lletres	60
Versos diversos... El puig de la Caritat. <i>B. Fonts</i>	60
Publicacions	61
Presentació literària a Les Voltes. <i>R. Portet</i>	61
Magí Vilardell i la seva nissaga. <i>J. Clarà</i>	62
Revistes, Llibres, Diaris	63
Moviment demogràfic	65
Dades meteorològiques	66

Instal·lació de Mònica Rickià
(fot. Eduard Morató)

LA TOSCA Can Carner. Joies, 11-13 - 08180 Moia · latosca@latosca.cat · www.latosca.cat

Consell de Redacció: Eduard Altarriba, Àlícia Arisa, Neus P. Cirera, Jaume Clarà, Josep Font, Cristina Forcada, M. Carme Muñoz, Elvira Permanyer, Roser Portet, Josep Riera, Elisa Roca, Josep Ruaix
Administració: Eduard Gómez

Disseny de la revista: Soldevila. Disseny i Comunicació — Impressió: Winihard Gràfics, Moia

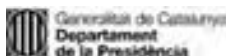
DL B-4501-1983 — ISSN 2014-5160, 2014-5179 (versió digital) — 8 números l'any. Preu de l'exemplar: 5'0 euros

Edita:

Amb el suport de:

LA TOSCA és membre de:

ASSOCIACIÓ CULTURAL
MODILIANUM

Ajuntament
de Moia

ACPC
Associació Catalana
de la Premsa Comarcal

VIDA MUNICIPAL

Nou sistema de recollida de residus: primers impactes

Josep Font

El dia 1 de juliol —i uns quants dies abans en alguns contenidors— l'Ajuntament de Moià va implantar el nou sistema de recollida de residus, amb contenidors tancats. En un acte a Cal Comadran, adreçat als veïns, el consistori municipal havia explicat que l'any 2025 es va arribar a un 37,6% de reciclatge, insuficient per als estàndards europeus i per a les lleis que cal complir, com la del 2022 de residus i sòls contaminants.

Hi ha dos models d'*alt rendiment* de recollida d'escombraries, per a incrementar la taxa de recollida selectiva: el porta a porta i els contenidors tancats. Moià ja s'havia decidit pel model de contenidors tancats l'any 2023, una opció que preferien tant des d'AraMoià com des de Junts, i es va incorporar al Consorci de Residus del Bages, que ha anat licitant el servei en els vint-i-tres municipis que gestiona. A Moià li ha tocat el torn ara.

Montse Ferrer, primera tinenta d'alcaldia, fa les primeres valoracions acabats els quinze dies inicials del nou sistema. Hauria preferit no haver-lo d'implementar a mig estiu, però això ha estat degut al calendari del Consorci de Residus, que ha fet la concessió del servei de recollida a AMPANS.

La incidència principal, aquests dies, ha estat de gent que no podia obrir els contenidors. S'han lliurat unes 3.000 targetes, que són moltes, però en queden 450 per recollir, encara. El padró d'escombraries de domicilis és

de 3.300, a més dels establiments comercials. Per als qui ja reciclaven, els canvis són mínims, a part de portar la targeta o l'aplicació del mòbil, diu Ferrer. Les pautes han canviat per als qui encara no reciclaven, acostumats a grans bosses i a

Contenidors desbordats al carrer de Jacint Vilardell
(fot. J. Font)

posar-ho tot al mateix sac. També insisteix que el nou model no repercutirà per a res en les taxes.

Una altra modificació és la recollida

de residus voluminosos i de poda, que requeriran cita prèvia. Moià era dels pocs municipis que encara tenia contenidors al carrer per a productes de poda, i Ferrer recorda que, en el cas de petites esporgades de jardí, aquestes poden anar amb les bosses corresponents a la fracció orgànica.

S'han trobat amb força casos en què algú deixa la bossa a fora dels contenidors si es troba amb algun problema. Aquests primers dies, com que molts s'han vist forçats a separar el cartró i el plàstic, s'han trobat amb contenidors de plàstic desbordats, cosa que abans només passava algun dia per la festa major d'agost. També han trobat contenidors forçats amb alguna palanca i que s'han deixat oberts.

De les 52 àrees amb contenidors de Moià, se n'han eliminades dues: la de la plaça Major, que no separava i així no po-

dia continuar, i la del carrer del Palau, davant la porta d'un domicili particular. S'ha fet més gran l'àrea propera a l'Hospital-Residència; però, per proximitat, molta gent ha coincidit aquests dies a l'àrea del carrer de Jacint Vilardell (la de sota la plaça del CAP) i això ha fet que es desbordés. Ferrer assegura que ho van millorant, demana una mica de paciència i civisme i fa una crida als qui tenen incidències perquè continuïn anant a l'ajuntament a exposar-les. Anuncia que es modificarà l'emplaçament de sis àrees que són molt a la vista des de la carretera, perquè generen «turisme de residus» —hi ha qui hi porta els residus amb el cotxe quan va cap a un altre lloc— i que estiguin al servei només dels veïns.

Aclareix, finalment, que el servei de dilluns i divendres de cartró comercial, que és tan sols per a les activitats comercials (bars, botigues...), continuarà com fins ara.

La Queixa

Dos dies seguits, un vehicle dels Mossos ha ocupat la plaça de Sant Sebastià. Va coincidir amb l'incendi de Sant Quirze Safaja, però sovintegen vehicles aparcats al mig de la plaça. Si no respon a motius d'emergència, és un comportament que s'hauria d'evitar, per tal de fomentar el civisme i l'exemplaritat. **P.T.S.**

Podeu enviar les vostres queixes, suggeriments, etc. a latosca@latosca.cat. Cal un text breu, acompanyat per una fotografia. Pot anar signat amb pseudònim o inicials, però en el correu heu de fer constar el nom i cognoms.

Evitar una catàstrofe està a les teves mans.

Si veus fum o foc, truca al 112.
Informa-te'n a incendis.gencat.cat

Diputació
Barcelona

Generalitat
de Catalunya

tothom El Govern de

OPINIÓ

Quanta energia renovable necessitem per a fer la transició energètica?

Jordi Capdevila Riu

Arran de la presentació del PLATER, s'ha obert un intens debat sobre on i com hem d'instal·lar les energies renovables. És un debat necessari. Però hi ha una pregunta que gairebé ningú fa: quanta energia necessitarem realment l'any 2050 si volem deixar definitivament els combustibles fòssils?

Hi ha diferents models. Uns aposten per electrificar-ho tot i mantenir el nivell de vida actual. D'altres plantegen un fort decreixement del consum energètic. Però hi ha una realitat incontestable: fins i tot els models més decreixentistes obliguen a multiplicar per 6 la potència fotovoltaica instal·lada actualment i per 7 l'eòlica. I això acceptant un consum energètic per persona semblant al dels anys quaranta del segle passat, amb totes les renúncies a l'estat del benestar que això implicaria.

Segons altres models considerats més realistes, com el CLEVER, defensat per la Xarxa per la Sobirania Energètica, les xifres encara són més clares: proposa reduir en un 45% la demanda energètica millorant l'eficiència i els hàbits de consum. També caldria multiplicar per 16 la potència fotovoltaica i per 20 l'eòlica.

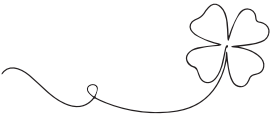
Sigui quin sigui el model, ens falten moltes renovables. Moltíssimes.

Per a fer-nos una idea del repte, fixem-nos en un exemple. El parc solar que s'està construint al Prat tindrà una potència d'uns 3 MW. Si volem arribar als prop de 27.713 MW fotovoltaics que preveu el model CLEVER, necessitaríem l'equivalent a 9.250 parcs com el del Prat repartits per Catalunya per a generar tota l'energia fotovoltaica necessària. I això sense comptar tota la potència eòlica que encara caldria desplegar.

Podem discutir on, com, planificar, repartir impactes... és imprescindible! Però no podem continuar fent com si no fos necessari desplegar-les.

Mentre discutim, el canvi climàtic va avançant. El Mediterrani s'escalfa, la posidònia desapareix, les secades s'intensifiquen, els incendis són més virulents i els rècords de temperatura ja formen part de la normalitat.

La pregunta ja no és si volem renovables. La pregunta és si preferim assumir el cost de fer la transició o el cost, molt més gran, de no fer-la. Perquè, si no deixem de cremar combustibles fòssils ara, aviat no ens quedarà res per protegir.

POTÈNCIA RENOVABLE 2050, EN MW

	PROENCAT 2050	CLEVER	Vida digna 15	Actual instal·lat
Solar Fotovoltaica	33.153	27.713	9.493	1.400
Eòlica	26.636	23.651	12.319	2.000
Total	59.789	51.364	21.812	3.400

Dades extretes de l'informe de la Xarxa per la Sobirania Energètica:
«Quina energia necessitarem el 2050 a Catalunya»

Evitar una catàstrofe està a les teves mans.

Si veus fum o foc, truca al 112.
Informa-te'n a incendis.gencat.cat

Diputació
Barcelona

Generalitat
de Catalunya

El Govern de
l'eix

Termodinàmica de l'escorxador de Moià: el Moianès com a microcosmos termodinàmic

Miquel Fortuny. Biòleg

En el seu assaig pioner de l'any 1944 titulat *¿Què és la vida?* [Tusquets Editores, Barcelona, 2021], el físic i Premi Nobel Erwin Schrödinger va llançar una tesi revolucionària per a la biologia: els éssers vius mantenen la seva estructura, ordre i complexitat interna alimentant-se d'«entropia negativa» (neguentropia). És a dir, la vida és un sistema obert que construeix ordre a l'interior de les seves membranes cel·lulars a base d'exportar desordre, caos i calor a l'entorn circumdant. Aquesta veritat immutable de la física, dictada per la inflexible segona llei de la termodinàmica, no es limita exclusivament al metabolisme cel·lular o a les relacions de depredació de les cadenes tròfiques. Els sistemes socioeconòmics funcionen de manera idèntica. El capitalisme industrial contemporani és, en essència, una màquina metabòlica monumental dissenyada per a l'acumulació hiperconcentrada d'ordre (infraestructures, mercaderies, capitals financers i hiperconsum urbà) a costa d'un increment descontrolat i deslocalitzat de l'entropia planetària en forma de canvi climàtic, pèrdua dràstica de la biodiversitat i destrucció d'ecosistemes essencials.

El projecte d'ampliació de Masia Tero esdevé un cas d'estudi perfecte per a analitzar i escriure un assaig de termodinàmica (ciència fonamental per a un biòleg). Allò que sovint es presenta des de la governança de Moià com un conflicte estrictament urbanístic, empresarial o laboral és, analitzat amb rigor científic, un enfrontament directe entre la pulsio d'expansió del capitalisme agroindustrial i els límits biofísics irrenunciabls d'un territori concret. Sota la perspectiva de l'economia ecològica i el decreixement, el fet que

l'escorxador de Moià no creixi no és un caprici ideològic o una posició contrària al progrés; és una mesura d'autodefensa termodinàmica indispensable per a protegir els recursos que fan possible la sostenibilitat i la vida mateixa a la comarca del Moianès.

Dins la termodinàmica, l'energia o la matèria altament organitzades i utilitzables s'anomenen estats de baixa entropia. L'aigua dolça i neta, captada directament dels aqüífers naturals profunds o de fonts superficials, és un dels exemples més clars de recurs en estat de baixa entropia. En un territori com el Moianès, un altiplà, amb una geologia particular de naturalesa calcària i càrstica que dificulta l'emmagatzematge d'aigua superficial de forma natural, els aqüífers són l'autèntic pulmó invisible que manté l'agricultura, les masses boscoses i el subministrament dels seus habitants. Tanmateix, el model agroindustrial de la ramaderia intensiva de porcí i el seu posterior processament industrial a l'escorxador funcionen com un vòrtex gegant que succiona aquesta baixa entropia a un ritme infinitament superior al de la seva capacitat natural de recàrrega. Cal tenir memòria dels períodes eixuts pretèrits i preveure els futurs.

Un escorxador a gran escala és una infraestructura industrial assedegada. El procés de matança, el rentat de les canals, la neteja extrema de les instal·lacions per motius d'higiene sanitària i els circuits de refrigeració contínua consumeixen molts litres d'aigua per cada cap de bestiar sacrificat. Permetre l'ampliació de l'escorxador de Moià, per tant, equival a validar l'extracció d'enormes volums addicionals d'aigua potable en una comarca que ja

pateix de forma severa les conseqüències del canvi climàtic. Quan aquesta aigua neta entra a les instal·lacions industrials, pateix un procés de degradació irreversible: s'hi afegeixen detergents, restes de sang, greixos i matèria orgànica, transformant un recurs vital ordenat (baixa entropia) en un corrent de residus d'alta entropia altament nociu. Limitar el creixement d'aquesta indústria és, per damunt de tot, blindar del col·lapse el cicle hidrològic del Moianès. També minimitzar episodis de degradació ecosistèmica, com el conegut d'antuvi a la riera de Castellnou. Abocar matèria orgànica, per accident o no, en rieres ja debilitades per la secada accelera el procés d'anòxia. Això destrueix els darrers connectors ecològics de l'aigua, cosa que provoca que el mateix entorn de la riera de Castellnou de la Plana sigui cada cop més àrid, estèril i inhòspit.

Respecte a la tossuderia de la planta de biogàs, la termodinàmica ens demostra que el reciclatge al 100% és una utopia científica: en cada transformació hi ha sempre una part de l'energia que es perd de manera irreversible. Una planta de biogàs és una «solució de final de canonada» (ecologia de pala i escombria): un pegat que intenta gestionar el desastre un cop ja s'ha produït, en lloc d'evitar-ne l'origen. S'utilitza la transició energètica com un cavall de Troia per a apuntalar la ramaderia intensiva, generant la il·lusió i fal·làcia que, com més carn produïm, més energia verda tindrem. Per a obtenir unes poques unitats de biogàs, la indústria ha hagut de cremar abans molt més petroli i malgastar milers de litres d'aigua. És una coartada tecnològica per a fer digerible un model insostenible. La realitat és que una planta de biogàs pot actuar com un lubricant del sistema industrial: en fer-lo més eficient, accelera el creixement de les macrogranges i l'activitat dels escorxadors i, per tant, incrementa l'entropia i el desordre net de l'entorn. Una malvestat ecològica.

L'activitat de l'escorxador de Moià, especialment si es permet el seu creixement en cinc noves naus, i el risc de col·lapse de l'ecosistema local estan directament connectats en una relació de doble sentit: l'escorxador pressiona la xarxa ecològica del municipi i, alhora, la degradació del territori amenaça la viabilitat de tota la seva activitat industrial. La possibilitat de secada estructural no és cap miratge!

Potser una de les formulacions més suggeridores d'aquest dilema la trobem en Jaume Terradas (*Ecologia viscuda*, Publicacions de la Universitat de València, 2010), quan escriu: «Els meus amics m'han tingut sempre per pessimista. A la famosa disjuntiva de si el got és mig ple o mig buit, responc des de fa temps que no ho sé, però el que sí que tinc clar és que el got algú se l'està fotent.» La força d'aquesta reflexió és que desplaça el debat del terreny emocional al material. El problema ecològic no depèn de si mirem el futur amb esperança o amb por, sinó del fet que els recursos, els ecosistemes i la capacitat d'absorció de residus del planeta són limitats.

El veritable progrés començarà quan siguem capaços d'admetre que no totes les activitats econòmiques poden continuar creixent indefinidament en un planeta finit. Només aleshores podrem respondre amb honestedat la pregunta que Terradas ens planteja: qui s'està bevent el got i què estem disposats a fer perquè no s'acabi buidant del tot?

Deia Ramon Margalef: «Sovint es parla de bioètica, però no sols cal parlar de bioètica a l'entrada i a la sortida d'aquesta vida. El més important és la part del mig, que és on rau l'acció. Es parla molt de la primera impressió. Però compte amb l'última. Diu més d'una persona com se'n va que com arriba.» *Intelligenti pauca*. A bon entenedor, poques paraules.

ACTES I ESDEVENIMENTS

La XVI Trobada de SEAT 600 de Moià

M. Àngels Morera Barniol, Xavier Cirera Guiteras

La passió pels vehicles clàssics va tornar a omplir els carrers de Moià amb la celebració de la XVI Trobada de SEAT 600, una cita ja consolidada que reüní una quarantena de vehicles arribats de diversos punts de Catalunya. La jornada, el diumenge dia 7 de juny, va començar a primera hora del matí amb la recepció dels participants i un esmorzar de forquilla. Tot seguit, els vehicles iniciaren una ruta turística que els portà des de Moià fins a l'Estany i el Lluçanès, recorrent alguns dels paisatges més emblemàtics del territori. Un dels moments destacats va ser la visita a la Colònia Jorba de Calders, on els participants pogueren descobrir la història i el patrimoni d'aquest singular conjunt industrial.

Els quaranta-cinc SEAT 600 participants van despertar l'interès de veïns i visitants, que pogueren admirar de prop exemplars curiosament conservats i restaurats. Aquest model, una icona de l'automobilisme popular, continua essent un dels vehicles clàssics més estimats pels aficionats.

Després de la visita, la comitiva va retornar a Moià, on la jornada es clogué amb un dinar de germanor, que serví per a compartir experiències. L'èxit de participació i el bon ambient viscuts confirmen la consolidació de la Trobada de SEAT 600 de Moià, que enguany ha arribat a la setzena edició mantenint intacte l'esperit de convivència, afició i preservació del patrimoni automobilístic.

Els SEAT 600 estacionats a la plaça del CAP

L'ABC DE LA CALOR

CONSELLS PER
A UN ESTIU SEGUR

AIRE

A l'aire lliure,
ves per l'ombra
i busca refugis
climàtics.

BEURE

A l'estiu,
hidrata't
sovint, fins i
tot sense set.

CASA

A casa, tanca
persianes de dia
i obre finestres
de nit.

SI FA CALOR, PROTEGEIX-TE.
TROBA MÉS CONSELLS A
canalsalut.gencat.cat

061/Salut
Respon

Generalitat
de Catalunya

tethonini

Ex Abrupto 26, la caiguda

Eduard Altarriba

Un any més l'Ex Abrupto ha tornat a omplir el poble de propostes creatives contemporànies. Cada any el festival escull un tema o concepte que, més o menys, vertebrava les propostes que s'hi poden veure, sentir i escoltar, i en aquesta edició l'eix temàtic era «la caiguda». En tot cas, com declama el lema d'enguany, el problema no és tant la caiguda com l'aterratge (i, en cas que sigui factible, el fet d'aixecar-se). Vaja, que, en si, el fet de caure és la prèvia, quan saps que indefectiblement hi haurà un abans i un després d'on sortiràs amb un genoll pelat o amb un daltabaix dels va-

lors que sustentaven la civilització. Així que, amb aquesta advertència que indefectiblement augura l'acte de caure, el festival ha deixat una vegada més (i ja són onze) el seu sediment d'art, creativitat i comunitat escampat per tot el poble. Un sediment

que, potser, podria servir per a donar un sentit, un rumb, una política, un projecte, al conjunt de magnífics equipaments culturals de què el poble s'està dotant. Però no ens desviem i centrem-nos en el tema, no fos cas que rellisquéssim.

Un dels moments remarcables del festival s'esdevingué el divendres al matí, fora de l'abast del públic: la ruta per a professionals del món de la cultura (bàsicament programadors i tècnics culturals de diferents institucions). El festival s'està institucionalitzant, en la doble accepció del terme: per una banda, ja és una institució en si mateixa que, en certa manera, marca l'inici dels cicles festius i

culturals estivals i constitueix una cita ineludible tant per a entusiastes com per a passavolants. Però també ha afermat una col·laboració amb les institucions, l'ajuntament, la diputació, la Generalitat (principal finançadora del projecte) i l'eclèctic circuit de festivals, artistes i programadors que configuren l'ecosistema del gremi a casa nostra. I és per això que aquesta visita matinal és transcendent, per la bona acollença per part dels qui s'hi dediquen, els quals elogiaren un projecte que, a poc a poc, es va fent lloc en una escena costeruda. Fins i tot, segons comenta l'organització, s'arribà a qualificar l'Ex Abrupto de projecte de país. Val a dir que,

seguint la filosofia pròpia del festival, aquesta ruta va tenir una rèplica a mitja tarda per a associacions i entitats moianeses.

Perquè, si una cosa té aquest esdeveniment en el seu ADN, és la vinculació amb el poble, el marc on s'ha concebut i crescut, des de les primeres edicions centrades en La Masia i voltants, passant per la participació del veïnat de Sant Sebastià i les seves entrades, fins a la present edició, que ha consolidat l'expansió territorial incorporant diversos punts al seu circuit. El primer d'aquests indrets a destacar és la Mànega, un nou espai expositiu vinculat a l'actual direcció del festival (Eudald Pla i Nerea Campo) que se suma a la seva multicèfala activitat d'activisme i ofici cultural/artístic. De fet, la inauguració, el dijous dia 2, de la Mànega va constituir una prèvia de la prèvia, donant el tret de sortida al festival

amb l'exposició «Caure del cavall», tota una reflexió sobre la figura del *caballero* i la seva significació amb les estructures simbòliques d'un poder que es pot exercir tant des de la sella de muntar (des d'on també es pot caure) com des del *palco* del Bernabéu (des d'on també es pot caure). I, en segon lloc, cal mencionar la incorporació de dos equipaments estrella amb els quals el consistori vol tancar la present legislatura (biogàs a part): Cal Comadran i Les Faixes. De fet, l'esquelet de Les Faixes 2 va ser l'espai que acollí la inauguració oficial del festival el divendres al capvespre, amb una notable afluència de públic que pogué realitzar un circuit que incloïa l'immersiu «Bosc sintètic» a base de làsers i música d'Eyesberg, així com una posterior explicació oficial per part de membres de l'equip de govern sobre com serà el centre cultural Les Faixes 2 (projecte descabellat en l'anterior número d'aquesta revista). En canvi, el flamant edifici de Cal Comadran va acollir una de les instal·lacions més vistoses del festival, els «coixinets» eteris de Mónica Rickiç, acompanyats de les il·lustracions d'autoficció sobre la caiguda realitzades per nois i noies de les escoles Josep Orriols i Pia, i la no menys espectacular instal·

lació «Una gota d'aigua» ubicada a la sala de màquines. Tot plegat va conformar un dels espais més reeixits del festival, que, a més, es constitueix com un dels pols d'un pelegrinatge que ja abasta bona part del nucli urbà.

Un altre exemple de la moianesitat del festival són les complicitats amb gent i empreses del poble i comarca. Començant per l'*staff* que el fa possible, format en el seu nucli dur per jovent (alguns ja no tan joves) vinculats a la vida cultural i cívica del Moianès. I si el gruix de les obres exhibides és seleccionat entre les propostes presentades a partir de la crida oberta que cada any fa el festival, una part les selecciona un equip independent de curadors i, encara, es reserva una quota per al talent local, que enguany ha estat representat per dos noms: Elvira Permanyer i Eudald Font. L'entrada de ca l'Elvira és una de les habituals de l'Ex Abrupto del carrer de Sant Sebastià, però aquest any aquesta nostrada investigadora de memòria democràtica i patrimonial ha multiplicat les seves col·laboracions amb el festival esdevenint-ne, gairebé, l'eix vertebrador, ja sigui a través del text curatorial on situa el festival com un pas més en la memòria col·lectiva acumulada a les parets de l'Es-

Inauguració de La Mânega, casa de les arts visuals contemporànies (fot. Eduard Morató)

Visita per a professionals, a Cal Comadran. Concert d'IMOX al Parc (fot. Eduard Morató)

cola Pia, ja sigui en la seva col·laboració amb María Rosa Aránega per a bastir l'exposició «Escarnir», centrada en la representació sobre els cossos femenins durant la postguerra (que encara podem veure al Museu), sigui amb l'exposició «O tots o ningú», en què, conjuntament amb el col·lectiu Dictadura, han rescatat l'estela dels *Caídos por Dios y por España* que fins al 1979 va presidir la plaça Major, per a convertir-la en un element de memòria col·lectiva, complementant-la amb els noms de totes les víctimes del conflicte i, com a cirereta, les instàncies presentades per tal de canviar els noms de dos carrers encara vinculats a alcaldes d'afinitats franquistes. I si Elvira Permanyer ens fa mirar el passat des del present, Eudald Font, en la seva recerca constant, mira endavant. Per això aquest artista va decidir reinventar-se a si mateix i presentar «Maneres de sostenir-se», una peça absolutament trencadora amb la seva trajectòria en què una mena de pèndol amb turboreactor explora l'aleatorietat del que ens sosté. Com ell mateix sostingué en una conversa informal, «amb aquesta gent de l'Ex Abrupto, no podia fer allò de sempre».

Més enllà d'aquestes complicitats locals, el festival d'enguany ha recuperat fórmules aprofitant que aquesta vegada (malauradament per al país) no hi havia previsió de pluges ni ruixats, ans al contrari: una onada de calor que feia esllanguir la presència de públic en les hores caniculars. Així, les ombres i frescors del parc municipal van recuperar el seu protagonisme acollint el mercat d'autoedició i els concerts, espais que en la darrera edició s'havien ubicat al claustre de l'Escola Pia i a Les Faixes, respectivament. No tinc marge per a ressenyar totes les propostes, però vull fer esment de la peça «Los Encargados» que CinemaViu projectà a Les Faixes, una obra del combatiu Santiago Serra en què, al ritme de la *Varsovia* (reconvertit en himne anarquista en

terres hispàniques), mostrava la filmació en rigorós blanc i negre d'una caravana de Mercedes que, l'any 2013, va recórrer hieràticament els carrers de Madrid exhibint enormes retrats capgirats del rei emèrit i els succesius presidents de la democràcia espanyola (en aquells moments encapçalada per Mariano Rajoy). La resta de propostes, algunes magnífiques, altres críptiques, altres massa allunyades dels meus paràmetres, incloïen les reflexions pròpies del nostre temps, de les nostres caigudes: qüestions de gènere, els processos migratoris, l'obsessió pels *scrolls* infinits, els *memes* intervinguts amb oli de Matatatatat o, per descomptat, l'omnipresent ombra de la realitat virtual i les seves transmutacions de les realitats digitals i cognitives. Un any més, la prudència i l'edat van aconsellar-me una retirada anticipada, de manera que no puc dir gran cosa dels concerts i altres arts performatives més enllà del deliciós concert d'Arco Glanz que vaig presenciar a l'església de l'Escola Pia.

Dèiem que la vinculació amb Moià està a l'ADN del festival i conclourem dient que el poble els ha pagat amb la mateixa moneda. Per part de l'organització es té la sensació que el públic, ja sigui pels anys de pedra picada o per la institucionalització i professionalització, ha anat superant certes recances i prejudicis respecte al festival i se l'ha anat fent seu. Ja sabem que el reguitzell de propostes d'aquesta jornada a vegades ens presenta obres o conceptes no assequibles o interessants per a tothom, però és un lloc d'experimentació, de ment oberta, de deixar-se sorprendre, de reflexió i, sobretot, un espai de trobada on creador, professional, públic forà i veïns i veïnes de Moià comparteixen espais públics i privats en una jornada en què poden passar coses diferents, estranyes, xocants, interessants i fins i tot meravelloses. I és això el que fa tan singular aquest festival. Ens hi trobarem l'any vinent.

LES ENTITATS INFORMEN

Tancament de temporada d'El Remolí Teatre

El Remolí Teatre

El dia 17 de juny es va posar el punt final a una nova temporada d'El Remolí Teatre, un curs que ha tornat a demostrar que fer teatre és molt més que pujar damunt d'un escenari. Ha estat un espai d'aprenentatge, de confiança, de descoberta personal i de cohesió de grup, on cadascun dels participants ha pogut experimentar diferents maneres d'expressar-se i comunicar-se.

Les darreres sessions del curs van ser dedicades, principalment, a treballar la improvisació i a recuperar alguns dels exercicis més representatius que s'han anat desenvolupant al llarg de l'any. Es van combinar dinàmiques ja conegudes amb noves propostes que obligaven els participants a sortir de la seva zona de confort, reaccionar davant de situacions inesperades i construir escenes de manera espontània. Aquest tipus de treball posa a prova la rapidesa mental, l'escolta activa i la confiança entre els integrants del grup.

La sessió de cloenda va tenir lloc en un escenari molt especial: la Sala 3 de les noves instal·lacions de Cal Comadran, un equipament que es va consolidant com un nou punt de trobada per a les entitats i les activitats culturals de Moianès. Poder acabar el curs en aquest local va tenir també un cert valor simbòlic, ja que representa l'obertura de nous espais per a la creació, la participació i la cultura comunitària.

Però el tancament de temporada no va significar pas l'aturada de l'activitat. Pocs dies després, la Coordinadora de Cultura Popular del Moianès va proposar al grup un repte ben diferent: amenitzar el sopar de la Primera Trobada de Cultura Popular del Moianès, celebrada el dia 27 de juny. Lluny de limitar-se a preparar una petita intervenció, els membres d'El

Remolí Teatre decidiren assumir el desafiament amb tota la seva creativitat. Durant diversos assajos s'anà construint una proposta escènica completament original, creada col·lectivament i adaptada específicament a l'ocasió. Així va néixer el peculiar DECREPIT, el fictici Departament Comarcal de Regulació de la Cultura Popular i Tradicions, una suposada administració formada per un grup de funcionaris tan extravagants com incompetents. El nom mateix ja anticipava el to humorístic de la proposta, jugant amb la burocràcia, els tràmits administratius i les situacions absurdes.

L'espectacle començava amb la irrupció inesperada dels inspectors enmig del sopar. Amb actitud solemne, armats amb formularis, acreditacions, segells i tota mena de documentació aparentment oficial, anunciaven que havien estat enviats per a comprovar que totes les manifestacions de cultura popular presents complissin escrupolosament una normativa impossible d'entendre. A partir d'aquí, la realitat es transformava en una successió de situacions surrealistes. Les preguntes als assistents eren cada vegada més absurdes, els criteris d'inspecció canviaven constantment i cada nou tràmit burocràtic resultava més inversemblant. Bastoners, geganters, sardanistes, bandolers, falconers i representants de nombroses entitats del territori es convertien, de manera involuntària, en protagonistes d'una inspecció impossible. Els inspectors exigien certificats inexistents, comprovaven habilitats impossibles i interpretaven les tradicions populars amb una lògica completament delirant. Tot plegat construïa una sàtira amable sobre l'excés de burocràcia, però també un homenatge a la riquesa del teixit associatiu i cultural del Moianès.

Un dels grans encerts de la representació va ser la participació directa del públic. Els assistents no es limitaven a observar l'acció, sinó que passaven a formar-ne part responenent preguntes, superant proves o rebent, amb tota solemnitat, certificats tan inútils com divertits. Aquesta interacció constant va generar un clima de complicitat que provocà rialles durant tota la vetllada. L'espectacle avançava augmentant progressivament el nivell de disbarat fins que els mateixos funcionaris acabaven admetent que la seva missió era impossible de completar. Davant la impossibilitat de regular una realitat tan diversa, viva i participativa com la cultura popular, l'única decisió coherent era abandonar la inspecció.

Aquest tomb final conduïa al desenllaç de la representació: la proclamació oficial

de la Primera Trobada de Cultura Popular del Moianès, convertint el fracàs burocràtic en una celebració col·lectiva. La proposta demostrava la capacitat d'El Remolí Teatre per a crear espectacles originals a partir de la improvisació, el treball conjunt i l'humor.

Amb aquesta actuació es tanca una temporada intensa, plena de nous aprenentatges, experiències compartides i moments memorables. Ara arriba un merescut descans estiuenç, però també l'oportunitat de començar a imaginar nous projectes i nous reptes de cara al curs vinent. Si una cosa ha deixat clara aquesta cloenda és que, quan un grup treballa amb il·lusió, confiança i ganes de divertir-se, qualsevol idea és capaç de convertir-se en una magnífica experiència teatral compartida amb tota la comunitat.

CinemaViu

CinemaViu ha viscut un intens mes de juny i un inici de juliol plens d'activitat, consolidant el seu compromís d'acostar el cinema de qualitat, en català i vinculat al territori, als diferents municipis del Moianès. La programació de juny va començar el dia 6 a Les Faixes de Moià amb l'estrena familiar de *Les ovelles detectives*, una proposta d'aventures, humor i emoció adreçada a tots els públics que va reunir nombroses famílies per a gaudir d'una tarda de cinema.

Una setmana més tard, el 13 de juny, CinemaViu es va desplaçar fins a l'Espai Hemalosa de Santa Maria d'Oló per presentar *Corredora*, l'aclamada *opera prima* de Laura García Alonso, premiada al Festival de Màlaga. La projecció es va complementar amb un col·loqui amb Marta Prat, Manu Vilaseca i Enric Casacuberta, protagonista del repte solidari Ruta66xE-

LA. A més, una part de la recaptació es destinà a donar suport a aquest projecte solidari.

L'activitat de CinemaViu també va ser present dins el Festival Ex Abrupto, celebrat a Moià els dies 3 i 4 de juliol, col·laborant en la programació audiovisual desenvolupada a Les Faixes i reforçant la seva implicació amb les iniciatives culturals de la comarca.

La temporada de Cinema a la Fresca es va iniciar el divendres 17 de juliol a la plaça Major de Calders amb la projecció gratuïta de *Com ensinistrar un drac* (acció real, 2025), en català. Aquesta primera sessió dugué per primera vegada una pantalla gegant i un projector cinematogràfic al municipi, oferint una vetllada d'estiu que reuní nombrosos espectadors i convertí la plaça en un gran espai de trobada cultural.

Fi de curs amb noves propostes culturals

Cercle Artístic del Moianès

El Cercle Artístic del Moianès ha tancat el curs 2025-2026 amb unes darreres setmanes marcades per una intensa activitat cultural, combinant dibuix, exposicions, divulgació artística i projectes de comunicació que han donat continuïtat a la seva programació abans de començar les activitats d'estiu.

Un dels moments destacats ha estat la celebració de la 96a **Dibuixada del Moianès**, que va tenir lloc el 14 de juny a la masia Castelltort de Santa Maria d'Oló. La jornada, desenvolupada entre les 10 i les 13 hores, va reunir dibuixants procedents de les comarques del Bages, Osona, el Vallès i el Moianès, que compartiren una nova sessió de dibuix al natural en un entorn patrimonial de gran interès.

La següent convocatòria va arribar el 4 de juliol, amb la 97a Dibuixada del Moianès, celebrada a Moià coincidint amb el Festival Ex Abrupto. La trobada tornà a reunir participants procedents d'Osona, el Moianès i el Vallès.

L'activitat expositiva també ha estat present durant el mes de juny. La Biblioteca de Moià ha acollit una mostra dels treballs realitzats pels participants del grup de dibuix del dijous, mentre que la primera planta de Can Carner ha exhibit una selecció de les obres creades durant les sessions impartides per Teresa Codina, valorant el treball desenvolupat al llarg del curs.

Un altre dels eixos destacats ha estat la cloenda del cicle de xerrades d'art que el Cercle organitza conjuntament amb la

96a Dibuixada, a Santa Maria d'Oló (fot. Cercle Artístic)

Biblioteca de Moià els darrers divendres de cada mes. El trimestre s'ha tancat amb una conferència a càrrec de Lucía Valera, del col·lectiu GREHVAT, dedicada als Salons de Tardor de Manresa i al seu paper en la història artística del territori.

Paral·lelament, el programa de ràdio i pòdcast **Ones Creatives** ha continuat la seva quarta temporada a Ràdio Moià 107.8 FM. Durant aquest període s'han emès tres nous programes. El 18è, «Galleries d'art i joies en entorn rural», va comptar amb la participació de l'artista de joieria contemporània Dörte Seeger.

En el 19è, «Ballar per tornar a ser presents», vam entrevistar Pablo Ruiz, músic i cofundador de Swing Engine. Finalment, en el 20è, «Llocs on trobar-se per a ser creatiu», vam conversar amb Armand Castany, membre de l'Ateneu La Polseguera, i amb la coordinadora de Cultura Popular, posant en relleu el paper dels espais comunitaris com a motors de la creativitat i la participació cultural. A més de les entrevistes, el programa continua oferint l'Agenda Creativa de la comarca i la secció de cinema conduïda per Miquel Jové.

Educar des del patrimoni: un any de col·laboració amb els centres educatius

Museu de Moià

Una tasca cabdal del Museu de Moià és comprometre's amb l'educació formal del municipi i la comarca. Fent balanç del curs que acabem de tancar, a més de la quantitat d'escolars que han passat pel Parc Prehistòric de les Coves del Toll, ens adonem del vincle que, any rere any, hem anat teixint amb els centres educatius de proximitat.

De les activitats que hem anat organitzant, destaquem la feina conjunta amb la major part dels cursos de l'INS Moianès. Són trobades de treball que en algun cas són exclusives d'aquest any però que en altres s'han anat repetint regularment els últims cursos. D'aquest darrer cas trobem les conferències i l'assessorament als alumnes de 1r de Batxillerat. El Museu els obre les portes amb la intenció de posar-los en contacte amb la feina científica i humanista que s'hi duu a terme, ja sigui com a exemple de tasca de recerca, com a font d'inspiració per als seus interessos o cotutoritzant-ne. Tot plegat, per tal d'ajudar-los a encarar el seu «treball de recerca» i estimular la investigació del

patrimoni moianès. Com a exemple més recent, el Museu de Moià ha donat suport en l'assessorament dels treballs de recerca de 2n de Batxillerat dels alumnes Pau Roca i Lau Clusella, que han inventariat els principals elements càrstics del territori, sovint desconeguts. En aquest format de treball, la tutoria es mena de forma compartida entre l'institut i alguna persona externa que els aporta l'experiència del seu bagatge professional en la recerca.

Aquest curs, en l'exposició temporal *Aigües subterrànies, fang i altres matèries poroses*, els alumnes de 4t d'ESO pogueren veure exposades les seves obres d'art plàstic de l'assignatura d'expressió artística, amb direcció artística de marta-roc.work i en coordinació amb el centre de pensament crític i creació artística A Co-bert. Es tracta d'una proposta d'art contemporani feta pels alumnes i arrelada al territori. Gràcies a aquesta iniciativa es va reactivar el forn de ceràmica de l'institut i el pou de Can Casanova: tota una remoció de consciències.

Els alumnes que cursen 1r d'ESO van tenir el seu espai al museu amb la instal·lació de disseny de moda Fashion Week Moià. És la segona edició d'aquesta mostra que es presenta a la sala d'exposicions temporals. En aquesta sèrie s'explora l'impacte social que té el món de la moda en els esquemes culturals humans. Es generen dissenys de roba encarats a la sostenibilitat ambiental, reutilitzant roba usada, però també a la sostenibilitat social i emocional, potenciant el respecte, l'autoestima i la diversitat de cossos.

Els alumnes de 3r d'ESO han passat també pel Parc Prehistòric en el marc dels serveis comunitaris. Aquest projecte d'aprenentatge en servei des de fa ja més d'una dècada és un mètode pedagògic que combina l'aprenentatge curricular amb la realització de tasques a la comunitat, de manera que tots dos vessants es retroalimenten. Els estudiants han après atenent els visitants d'una manera professional i desenvolupant aptituds per a les tasques, alhora que han cobert una necessitat del parc. Tots hi hem sortit guanyant!

També hem tingut en pràctiques al Parc Prehistòric els alumnes del PFI (Programa de Formació i Inserció). En aquest cas van col·laborar en la instal·lació de bancs en tot l'entorn del parc i en alguns arranjaments per a millorar l'accessibilitat en diversos punts. L'objectiu educatiu d'aquest projecte era desenvolupar les competències bàsiques necessàries per a la vida laboral i acadèmica.

Més enllà de l'institut, el Museu de Moià ha impulsat, l'octubre del 2025 i el juny del 2026, una activitat de formació per a docents destinada a aprendre a fer servir la Maleta Didàctica del Geoparc. Aquest és un recurs del Geoparc Mundial Unesco de la Catalunya Central que existeix al nostre museu i que els

docents de la comarca i dels territoris de l'entorn poden demanar en préstec. El seu ús està correctament explicat en les instruccions i a la web del Geoparc, però convenia una jornada de formació per a donar a conèixer aquest material i perquè els docents interessats poguessin fer una aproximació a la matèria a fi d'adaptar-la als seus currículums pedagògics.

A més d'aquestes activitats, el museu ha participat en la Pia&Go, una festa anual de les escoles pies catalanes que la tardor del 2025 s'ha fet a Moià. Allà es va fer un dels tallers que el parc ofereix en el seu catàleg; va ser com traslladar un moment de l'experiència habitual de les coves al pati de l'escola.

Per acabar, volem fer referència també a totes les activitats didàctiques regulars que les escoles i l'institut han dut a terme a les nostres instal·lacions. Al·ludim als tallers de les Coves del Toll, les visites al Museu de la Prehistòria, el capbussament en l'any 1714 i els fets de què va ser protagonista Rafel Casanova, i la visita de geologia del Parc Prehistòric.

En definitiva, trenta anys d'activitats educatives al Museu i a les Coves no són fruit de la improvisació, sinó del treball constant i de la complicitat que any rere any hem fomentat amb els centres educatius del municipi. La repetició d'aquestes col·laboracions en el temps és, en si mateixa, la millor prova del bon equip que formem el Museu de Moià i les entitats educatives de la comarca. Perquè, més enllà del valor pedagògic que la cultura porta implícit i de la capacitat transformadora que unes instal·lacions com les nostres ofereixen a través del lleure, el nostre museu vol continuar essent, freqüent amb l'escola i l'institut, un recurs viu i habitual per a la formació dels moianesos i moianeses de totes les edats.

Ràdio Moià

Durant els mesos d'abril, maig, juny i els primers dies de juliol, Ràdio Moià ha continuat desenvolupant la seva activitat habitual, combinant la programació regular amb la cobertura d'esdeveniments culturals, socials i solidaris del municipi. Cal destacar l'emissió de la tercera edició del programa trimestral «Moià, això t'interessa!», amb representants de tots els grups municipals i un debat sobre residus, Les Faixes 2, habitatge i enllumenat públic.

L'emissora també ha continuat col·laborant en la difusió d'iniciatives solidàries, culturals i educatives de la vila i del país. Destaca especialment el seguiment de la iniciativa solidària Ruta 66 x l'ELA. A més de la presentació i de l'activitat «El jovent corre per l'ELA», Ràdio Moià ha seguit el pas de la ruta pel Moianès, explicant les etapes pels diferents municipis i les trobades d'Enric Casacuberta amb els alcaldes i alcaldesses de la comarca. Cal recordar que Ràdio Moià forma part activa de l'organització de la iniciativa, especialment en l'àmbit de la comunicació.

Durant els primers dies de juliol es van emetre diversos programes especials. El 4 de juliol se seguí en directe el Festival Ex Abrupto, entrevistant la direcció del festival, representants de l'ajuntament, artistes i participants del Mercat d'Autoedició.

Ràdio Moià, present a l'Ex Abrupto

El 5 de juliol, des de la piscina municipal, es va fer un programa especial del Mulla't per l'Esclerosi Múltiple, entrevistant organitzadors, voluntaris i col·laboradors. També cal destacar que el programa «La Xapa Lúdica» va realitzar una edició especial en directe des del Campus de la Universitat Oberta de Catalunya (UOC), al districte 22@ de Barcelona, amb motiu del Dia Mundial del Joc i de l'Activitat «La UOC juga», difonent el potencial educatiu i de desenvolupament cognitiu dels jocs de taula.

Biblioteca Municipal 1 d'Octubre

Durant el mes de juny, l'exposició pictòrica «Els dels dijous del Cercle», formada per un conjunt de pintures dels alumnes del Cercle Artístic del Moianès, va omplir la biblioteca de color i harmonia.

Els amants de la literatura infantil pogueren reunir-se en el «taller de literatura infantil» celebrat a principis de juny, dinamitzat per Mireia Pujol i Vero Hernando, per parlar de la inclusió dels infants a partir de llibres com *Un nen especial*, d'en

Marc Fonts

Subi, o *Mirada estràbica*, del grup musical Xiula.

El primer divendres de mes, amb un públic nombrós i entregat, el pallasso Marc Fonts va escenificar l'obra «La presentació del meu llibre». Amb l'ajuda de la seva assistenta Mari Carmen, en Marc va posar-se a la pell d'un autor esnob i petulant, a estones ridícul, que vol presentar el seu llibre sense aconseguir-ho. Un espectacle hilarant!

L'11 de juny, Dia Internacional del Joc, es va organitzar una activitat especial vinculada al projecte «LEGO®: Build the Change», una iniciativa internacional que convida infants i famílies a imaginar i construir, a través del joc, solucions creatives per als reptes socials i ambientals del nostre temps.

Es van dur a terme dos clubs de lectura. Al Casal de Calders es va fer la Trobada de Clubs de Lectura del Moianès, amb *La terra dura*, d'Anna Punsoda, present a la vetllada, un llibre ideal per a parlar de conceptes com la identitat, la memòria i el territori. I a la nostra biblioteca, per tancar la temporada, Domènec González, graduat en Estudis Literaris, va conduir el diàleg al voltant de *L'adversari*, d'Emmanuel Carrère.

El dijous 16 de juny es va presentar al Parc Francesc Viñas el Premi Documenta 2026 de novel·la: *Seràs la vall*, d'Irene Rubio. De la mà de l'autora, acompanyada de la presentadora Clàudia Figuerola, es va incidir en els simbolismes que conté la novel·la i en la història distòpica de la Vall Seca. Un llibre molt recomanable.

També es va realitzar l'últim Book Club de la temporada amb el guiatge de l'artista visual Shelley Theodore, mitjançant una tertúlia sobre l'emblemàtica novel·la de Mary Shelley *Frankenstein*.

I, per tancar el mes, Pere Bach i Joan Rovira van parlar d'un dels fenòmens astronòmics més fascinants: els eclipsis. Amb el coneixement adquirit, i les mesures de protecció necessàries, serà més fàcil gaudir de l'eclipsi solar d'aquest agost i dels altres eclipsis que vindran.

El mes de juliol a la biblioteca arriba sempre ben carregat d'històries amb el cicle «Contes a la fresca del parc». La primera sessió va ser «La reina rodamon al Marroc», a càrrec de Núria Bonet de l'Última Associació Cultural, una capbussada en la cultura àrab. No us perdeu els pròxims contes!

Tot voltant pel poble, segur que heu vist unes casetes plenes de llibres. Formen part de la iniciativa «Llibres de mà en mà: agafa'n un, deixa'n un!», que ha permès als alumnes del PFI de l'Institut Moianès, en col·laboració amb l'Ajuntament de Moià i la nostra biblioteca, construir unes casetes de fusta destinades a fomentar la lectura i l'intercanvi gratuït de llibres entre els vilatans.

Si voleu lectura refrescant per a fer passar la calor, recordeu que a la piscina municipal trobareu la Bibliopiscina, on podreu consultar revistes, contes infantils, novel·les, còmics i molts altres documents. I recordeu que la biblioteca no tanca durant l'estiu, així que podeu visitar-la quan vulgueu. Bon estiu a tothom!

La Festa de les Famílies i la Coral Harmonia, dues cites per a compartir emocions

Hospital-Residència de la Vila de Moià

L'Hospital-Residència de la Vila de Moià ha viscut les darreres setmanes dos dels actes més significatius del calendari anual, que han tornat a demostrar la importància de la comunitat, la música i els vincles afectius en el benestar de les persones grans.

El dia 27 de juny vam celebrar la tradicional Festa de les Famílies, una jornada molt esperada tant pels residents com pels seus familiars. La festa va reunir un gran nombre d'assistents en un ambient càlid i festiu. La celebració comptà amb un bon àpat, música en directe i una actuació que animà molts dels presents. La coca compartida va posar el punt final a una tarda que els residents han valorat molt positivament. Més enllà de la celebració, aquesta trobada és una oportunitat per a reforçar els llaços entre famílies, residents i professionals, fent visible que la residència és un espai de vida compartida.

Pocs dies després, l'11 de juliol, el jardí del centre va acollir el concert d'estiu de la Coral Harmonia, una actuació molt especial que omplí l'espai de música, records i emocions. Enguany, el concert era dedicat a dues persones molt estimades que ens han deixat recentment, Loli Hurtado i Francesc Bas, membres molt actius de la coral. Tots dos van participar durant anys en els assajos i les actuacions. Amb aquest concert, els seus companys i companyes volgueren retre'ls un homenatge senzill però molt sentit, recordant-los a

través de les cançons que tantes vegades havien compartit. Un dels moments més emotius de la tarda va ser la interpretació de la sardana *La joia del Moianès*, una peça molt estimada que la Sra. Hurtado ens donà a conèixer. El concert va comptar amb la presència dels fills del seu compositor, un fet que donà encara més significat a aquesta interpretació i que fou

Concert de la Coral Harmonia

molt apreciat tant pels residents com pel públic assistent.

Des de l'Hospital-Residència de la Vila de Moià continuem apostant per activitats que promoguin la participació activa, la cultura i les relacions socials. Celebracions com la Festa de les Famílies i el concert de la Coral Harmonia són molt més que activitats lúdiques: són moments de convivència que enforteixen els vincles, preserven la memòria compartida i contribueixen a fer de la residència una veritable llar oberta al poble.

Cor Xera

El Cor Xera de Moià ha culminat la temporada 2025-2026 amb dues actuacions destacades que han demostrat el bon moment de la formació. D'una banda, la participació en la representació de *La mort d'Orphée* al monestir de Ripoll i, de l'altra, el concert de fi de curs a Cal Comadran.

* * *

La primera cita va tenir lloc el 5 de juliol al monestir de Ripoll. Una representació de cantaires del Cor Xera se sumà a la coral La Violeta de Centelles per interpretar *La mort d'Orphée*, obra lírica de Léo Delibes, en una producció que també va reunir el Cor Bonaire de Tona, la Capella de Santa Maria de Ripoll, l'Esbart del Pi de Centelles, la Camerata Tempo Giusto i els solistes Joan Mas, en el paper d'Orfeu, i Aurèlia Pessarodona, com a Mènade. La representació anà precedida d'una narració i una conferència introductòria de la prestigiosa arqueòloga i historiadora de l'art Isabel Rodà, que oferí al públic les claus del mite d'Orfeu i el context de l'obra.

Cinc dies més tard, el 10 de juliol, el Cor Xera va celebrar el concert de fi de curs amb el títol «Cançons de taverna, de sempre i d'arreu». La vetllada tingué un valor afegit, ja que es convertí en la primera actuació musical celebrada al nou espai de Cal Comadran. Més de 250 espectadors van omplir el recinte per gaudir d'un repertori que combinava cançons populars catalanes i internacionals amb peces tan conegudes com *Cançó de beure*, *Mon Mary*, *Caterina n'ha begudes*, *Himne al vi*, *Rossinyol*, *El cant dels ocells*, *Cavallers de la Taula Rodona*, *Cançó de taverna* (La taverna d'en Mallol), el *Brindis de La Traviata*, *Lola la tavernera*, *Molly Malone* i *Rodamon*. Un dels instants més aplaudits es va produir durant la interpretació d'*El cant dels ocells*, quan els cantaires van envoltar el públic per crear un efecte sonor immersiu. A la part final del concert, els membres de la coral van tornar a baixar de l'escenari per cantar entre els assistents, que se sumaren espontàniament a les darreres peces en un ambient festiu i participatiu.

Actuació del Cor Xera a Cal Comadran (fot. Cor Xera)

Moià torna a mullar-se per la solidaritat

Equip «Mulla't»

El dia 5 de juliol la piscina municipal de Moià va acollir una nova edició del «Mulla't per l'esclerosi múltiple», campanya anual de la Fundació Esclerosi Múltiple (FEM – www.fem.es) per a donar visibilitat a la malaltia i recaptar fons destinats a investigació i recerca. La jornada matinal va reunir gent de totes les edats amb l'objectiu comú de donar suport als diagnosticats d'aquesta malaltia. Es pogué participar en les diferents activitats programades, com tai-txí (Montse Picanyol), ioga (Sofia, de FemYoga) i aquagym (Mar).

També hi havia el repte de nedar 20.000 metres. Al llarg del matí, les anotacions de metres nedats en una cartolina on hi havia dibuixada una piscina s'anaven omplint de noms i metres. Afloraren els valors de la cooperació, l'empatia, el respecte i el compromís amb els altres. La suma de tots els esforços va donar la xifra total de 33.400 metres nedats.

A les dotze del migdia es va fer el «salt per l'esclerosi múltiple». Al senyal del compte enrere tothom es va llançar a l'aigua, en un acte retransmès en directe per Ràdio

Moià. L'emissora local va continuar una hora més de programació amb entrevistes, informació sobre l'esclerosi i la importància del voluntariat, entre altres temes. Darrere de cada malaltia hi ha persones, famílies i històries que mereixen suport i visibilitat.

Tota iniciativa solidària, a més de crear vincles i sensibilitzar, recapta fons. Amb els donatius i la compra d'articles «Mulla't» (motxilla, tovallola, ventall, necesser i samarretes) proporcionats per la Fundació Esclerosi Múltiple (FEM) es van recaptar 980 euros, que es donaran íntegrament a la fundació.

Cada metre nedat, cada compra, cada activitat compartida i cada gest de suport contribueixen a fer de Moià un poble més solidari.

Per últim, volem expressar el nostre agraïment a l'Ajuntament de Moià, a Ràdio Moià (Ramon i Andreu), als col·laboradors (Montse, Sofia, Mar i Nay), a tots els voluntaris (Anna, Bernat, Lluís i l'equip Mulla't) i a tots els participants que van fer possible aquesta nova edició. Gràcies a tothom i endavant!

«Mulla't per l'esclerosi múltiple», a la piscina municipal

12 anys de Campus Musical del Moianès

Joventuts Musicals de Moià

L'any 2013, Joventuts Musicals de Moià posava en marxa un curs musical d'estiu per mirar de pal·liar el llavors recent tancament de l'escola municipal de música de la vila. Tretze anys després, aquest Campus Musical del Moianès s'ha consolidat com un dels cursos de més rellevància de l'estiu musical català i enguany assoleix la xifra rècord de 80 participants que venen d'arreu del país i també de l'estranger.

El nucli inicial va ser el curs de piano, pel qual han passat com a professors grans noms, com Daniel Ligorio, Albert Guinovart, Alba Ventura i actualment Laia Masramon, Ricard Rovirosa i Xavier Ricarte (el qual ja hi havia participat com a alumne el primer any, amb només catorze anys d'edat i hi ha anat tornant fidelment fins a esdevenir-ne professor els darrers anys). Al voltant d'aquest nucli dedicat al piano s'hi han anat afegint diferents instruments fins a completar tot l'ampli ventall orquestral actual. Darrerament, amb la incorporació dels membres del Tempus Trio al professorat, el Campus s'ha centrat en la música de cambra com a element distintiu. De fet, bona part del temps lectiu dins el curs es dedica a fer música de cambra i aquesta especialitat és també la protagonista en els concerts finals. Els alumnes poden participar-hi com a grups ja constituïts o bé, si ho fan a títol individual, des de l'equip de professors es proposen els diferents grups entre els inscrits, tenint en compte els seus nivells i afinitats. Els participants reben les partitures un parell de mesos abans del curs i un cop a Moià les assagen amb els companys assignats i les treballen amb els professors durant vuit intensos dies per tal d'oferir-les en concert el darrer dia. Aquesta part de l'actuació pública és un

altre dels incentius que ofereix el curs: la possibilitat de poder-se presentar davant el públic i de trepitjar un escenari, una part indispensable per a la completa formació del músic. Durant el Campus es realitza, a més, un concurs, que, a part de ser una oportunitat més d'actuació, dona també l'oportunitat als alumnes de guanyar beques per a assistir a pròximes edicions del curs i també premis en forma de concerts dins el cicle de Joves Talents al llarg de la temporada. Però igualment es reben cada dia classes individuals d'instrument sota el mestratge de dotze professors de reconegut prestigi.

Els tres darrers anys el nombre d'alumnes ha crescut de manera exponencial, fins al rècord dels vuitanta actuals, cosa que dona la possibilitat d'organitzar també una orquestra simfònica, amb el mateix funcionament: l'alumne rep les partitures, que a vegades s'adapten expressament als diferents nivells dels assistents per tal que grans i petits s'hi puguin integrar i compartir faristol. Aquest aspecte, les diferents edats que hi conviuen, és un altre tret a remarcar, ja que escoltar els companys més grans és un incentiu més, que motiva i esperona els alumnes i que fa que tornin a casa amb més ganes que mai de continuar perfeccionant el seu aprenentatge de la música. La immersió global en la música durant nou dies és com una catarsi per a molts d'ells, que es troben realitzats entre uns companys que comparteixen plenament les seves aficions i inquietuds musicals i fa que es trobin com peix a l'aigua en el grup i que es creïn amistats que perduren durant la resta de l'any, com també que es trobin per assistir a concerts dels professors o simplement per continuar compartint música i amistat. Fins i tot antics alumnes tornen

de visita durant el curs per reveure antics companys i, si poden, s'afegeixen a algun concert, com serà el cas d'un grup d'antics alumnes de clarinet que s'afegiran enguany als seus companys en el concert al peu del campanar. En els concerts s'intenta també d'estrenar obres, com es va fer l'any passat amb una peça escrita expressament per Jose Rubio, director del curs, per a tocar-se amb les campanes del campanar de Moià, o també la recuperació de patrimoni musical català, com passarà enguany amb l'estrena a la nostra vila del primer concert per a piano escrit a la península Ibèrica a finals del segle XVIII justament per un compositor moianès, Jacint Codina i Marfà, que va actuar a la cort de Madrid. Justament durant aquest concert es presentarà

l'article de Jaume Clarà sobre l'esmentat compositor publicat a *Modilium*.

Un altre dels concerts del campus es dedicarà aquesta vegada a un aniversari de Pau Casals, de qui celebrem els 150 anys del naixement. Disset violoncel·listes interpretaran obres escrites per Casals i també diversos trios d'alumnes que cursen el Grau Superior al Liceu i en altres conservatoris reviuran obres que el mestre del Vendrell havia interpretat amb el seu mític trio, juntament amb el pianista Alfred Cortot i el violinista Jacques Thibaud.

Per acabar, els alumnes del campus participen també obligatòriament en el cor, que dirigeix el pianista Ricard Rovirosa i que constitueix un dels moments àlgids de l'estada, ja que el cant és sempre una disciplina indispensable per a la formació integral de qualsevol músic.

Actualment, doncs, el Campus Musical del Moianès s'ha convertit en un referent indiscutit al nostre país, per la qualitat de l'ensenyament que s'hi ofereix i per les oportunitats que brinda als joves

*El cor del Campus Musical del Moianès de l'edició de l'any passat
(fot. Joventuts Musicals)*

músics de créixer i acabar de formar-se. L'elenc de professors inclou la violinista Maria Tió, la violista Natalia Gomes, el violoncel·lista Ferran Bardolet, els pianistes Laia Masramon, Ricard Rovirosa i Xavier Ricarte, el clarinetista Jordi Pons, la flautista Neus Puig, el trompetista Marc Monzonis i el guitarrista, oboïsta i director Jose Rubio.

El Campus Musical del Moianès tindrà lloc de l'1 al 9 d'agost i els concerts es realitzaran en diferents espais de Moià entre el dies 6 i 9 i són oberts al públic en general.

MOIANÈS

L'Arxiu Comarcal del Moianès, una assignatura pendent

Associació Cultural Modilianum

Arxiu Històric de Moià

L'any passat va celebrar-se el desè aniversari de la creació de la comarca del Moianès amb diferents actes, que van permetre de constatar les notables fites assolides pel Consell Comarcal i el Consorci. Aquest fet no exclou d'assenyalar els reptes i àmbits on «es necessita millorar». Una d'aquestes mancances és l'arxiu comarcal. Per llei, les comarques han d'estar dotades d'un arxiu comarcal i, en tot Catalunya, només el Moianès i el Lluçanès —de recent creació— no disposen d'aquest servei.

Fa anys, amb una voluntat descentralitzadora, el Consell d'Alcaldes del Moianès va decidir que l'arxiu s'ubiqués a Castellterçol, on el projecte no ha avançat, en bona part per les limitacions pressupostàries de l'ajuntament, el qual ha anat demanant unes condicions que el Departament de Cultura de la Generalitat no pot assumir. I aquesta mancança, que es pot perllongar de forma indefinida, s'esdevé en un moment en què l'Ajuntament de Moià ha inaugurat Cal Comadran, de més de 1.500 m², i té previst de rehabilitar Les

Faixes 2, amb una superfície també immensa. Són circumstàncies que obliguen a plantejar un debat públic sobre la ubicació definitiva de l'Arxiu Comarcal.

La creació d'un arxiu comarcal és un element essencial per a la preservació, la gestió i la difusió del patrimoni documental d'un territori i l'elecció de la seva seu s'ha de fonamentar en arguments sòlids: la concentració dels principals fons documentals i el marc legal vigent.

Pel que fa al primer argument, Moià reuneix en l'actualitat la part més significativa dels fons històrics del Moianès, incloent-hi documentació municipal, notarial, eclesiàstica i fons personals i patrimonials de gran valor. Aquesta acumulació respon al seu paper històric com a centre econòmic, social i administratiu del territori i a la voluntat de mantenir ací aquests fons a través de l'actiu Arxiu Històric de Moià. A més, cal tenir en compte que molts altres fons documentals del Moianès es troben actualment fora de la comarca, repartits en arxius d'altres indrets, sigui per falta de possibilitats o per manca d'interès de

les administracions municipals respectives. La creació de l'Arxiu Comarcal hauria de contribuir a fer revertir en el possible aquesta dispersió i facilitar la reunificació documental. En aquest sentit, Moià és el candidat més adequat per a acollir tal procés, tant per la seva trajectòria com per la seva capacitat infraestructural.

Per altra banda, i cosa no menys important, la Llei 10/2001, d'arxius i documents, estableix els principis que han de regir la gestió del patrimoni documental a Catalunya. Entre aquests destaquen la racionalitat, l'eficiència i la garantia d'accés públic. Aquest marc legal implica que la ubicació dels arxius ha de respondre a criteris objectius, com la proximitat als fons, la qualitat dels serveis i la coherència territorial. La mateixa llei estableix que els arxius comarcals s'han d'ubicar a la capital de la comarca, fet que reforça jurídicament la candidatura de Moià. A més, situar l'arxiu en aquest municipi afavoreix la coordinació amb altres institucions, com el Consell Comarcal i els serveis culturals, reforçant el seu paper com a equipament al servei dels ciutadans, la recerca i la transparència.

Moià és la capital administrativa del Moianès i, com a tal, exerceix una funció central en l'organització dels serveis públics comarcals. Aquesta capitalitat no és solament simbòlica, sinó que respon a criteris de funcionalitat, accessibilitat i equilibri territorial. En el sistema català,

els equipaments de caràcter comarcal s'ubiquen habitualment a la capital, ja que és el punt on conflueixen els serveis institucionals i administratius. L'Arxiu Comarcal, com a peça clau del Sistema d'Arxius de Catalunya, ha de situar-se en aquest centre neuràlgic per a garantir un accés eficient per part dels ciutadans, els investigadors i les institucions.

Per tot plegat, caldria un major lideratge per part de l'Ajuntament de Moià. La capitalitat comporta responsabilitats, entre les quals figura la defensa i promoció dels equipaments comarcals estratègics. La manca d'implicació activa en aquest projecte pot interpretar-se com una renúncia a aquest rol. Tant el Consell Comarcal com els organismes competents de la Generalitat de Catalunya ens han comentat que es troben en converses a fi de conèixer les possibilitats i vies per a la creació de l'Arxiu Comarcal del Moianès, però que encara no hi ha cap acord tancat.

Davant aquest escenari, des de l'Associació Cultural Modilium —amb una llarga trajectòria en la recerca històrica i la defensa del patrimoni— volem encoratjar el Consell Comarcal del Moianès i l'Ajuntament de Moià a desbloquejar la situació. I assumir que la seva ubicació a la capital de la comarca és, legalment i tècnicament, la solució més avantatjosa per a poder crear, sense més demora, l'Arxiu Comarcal del Moianès.

Oló inaugura la nova llar d'infants

Josep Canamasas

El divendres dia 3 de juliol Santa Maria d'Oló va inaugurar la nova llar d'infants El Cuc. S'ha construït un edifici al costat del CEIP, totalment integrat i respectant el mateix estil. És un edifici de planta baixa, amb una superfície de més de 200 m², re-

partits en dormitori, menjador, cuina, dues aules, dos lavabos i un despatx. Té una capacitat per a trenta infants d'entre 0 i 2 anys. Ha tingut un cost de 518.112,50 euros. El finançament prové principalment del Pla General d'Inversions de la Diputa-

ció de Barcelona, amb 344.691,66 euros, un ajut de la Generalitat de 150.000 euros i de l'Ajuntament d'Oló, que hi aporta 23.420,84 euros.

Sempre s'havien aprofitat antics locals del poble per a ubicar les diferents llars d'infants. Es començà a fer guarderia en els anys seixanta del segle passat a l'antic convent. Ho va iniciar Manolita Brugué, la muller del mestre nacional Jaume Casas. En aquest edifici hi va romandre uns vint anys. Després va passar a les antigues escoles situades al nucli antic. Va ser en aquesta època que se li posà el nom d'El Cuc. Més tard, en la dècada dels noranta, a causa de la baixa natalitat, l'ajuntament deixà de donar aquest servei i els pares muntaren una guarderia privada. Al final d'aquesta dècada torna a agafar el servei l'ajuntament i habilita el garatge de la torre del director d'Hemalosa (actual ajuntament), fent una llar d'infants d'uns 40 m². Més tard, ja en el segle XXI, s'amplia fins a 80 m² i també s'utilitza un tros de jardí com a pati.

En l'acte inaugural, l'alcalde, Xavi Baraut i Roca, va destacar que havia estat un projecte de molta feina, sobretot per a la regidoria d'Urbanisme i per a les educadores. Estava molt content perquè

finalment tenim un servei a tocar del centre de primària i això facilitarà les coses a totes les famílies del poble que tinguin infants. A continuació va intervenir-hi Dionís Guiteras i Rubio, vicepresident segon de la Diputació de Barcelona i alcalde de Moià. Guiteras va defensar que, perquè un país funcioni bé, hi ha d'haver un equilibri territorial, que no tot vagi a parar a la zona metropolitana, justificant el cost de més de mig milió d'euros per a una llar d'infants on actualment hi ha divuit alumnes. L'última a parlar va ser Èlia Tortolero i Orejuela, delegada del Govern de la Generalitat a la Catalunya Central. Com a directora de llar d'infants que havia estat anteriorment, va remarcar la importància de l'etapa dels 0 als 3 anys, ja que és quan els humans desenvolupem el cervell. També reivindicà la feina de les educadores infantils, recordant que són les que més hores treballen dins el món de l'ensenyament i les més mal pagades. A l'acte també va ser-hi present la presidenta del Consell Comarcal del Moianès, Laia Bonells i Oliver.

La inauguració va acabar amb una jornada de portes obertes per a tots els veïns de la població, que a més pogueren gaudir d'un tall de coca i un refrigeri.

Intervenció de l'alcalde Baraut en la inauguració de l'escola bressol d'Oló (fot. J. Canamasas)

12a Universitat d'Estiu del Moianès

Marian Baqués, Anna Gabriel i Elvira Permanyer

El Consell Comarcal del Moianès i la Fundació Blanquerna de la Universitat Ramon Llull organitzen cada estiu la Universitat d'Estiu del Moianès. En aquesta dotzena edició hem comptat, igual que en les darreres set edicions, amb la col·laboració destacada de l'Associació Cultural Modilium i per tercer any consecutiu també amb la de l'Agència Catalana del Patrimoni Cultural de la Generalitat de Catalunya. La Universitat d'Estiu és oberta a tothom, ciutadans del Moianès i de fora de la comarca, i vol ser un punt de referència a l'hora d'oferir una formació continuada i de qualitat a la nostra demarcació.

Enguany, el tret de sortida va ser el 15 de juny, amb la presentació del llibre *Anatomia de l'esperança*, a càrrec del seu autor, **Francesc Torralba Rosselló**, que ens va oferir una profunda lliçó de vida i filosofia i un elogi de l'esperança, virtut que ens permet de continuar creient en el futur. L'acte, amb 156 assistents, va consistir en una conversa amb la periodista Griselda Guiteras, seguida d'un col·loqui amb el públic.

Com és habitual, es van realitzar dues activitats de formació al llarg de la setmana del 29 de juny al 3 de juliol, al matí amb el curs de «Patrimoni i història» i a la tarda amb el d'«Eines de millora per a la vida emocional».

* * *

En relació al primer, aquest estiu ja és el setè que amb el nom de **Patrimoni i història** s'obre una gran finestra per a conèixer el Moianès. Enguany el tema escollit va ser «La industrialització del Moianès», curs dissenyat en col·laboració amb l'Associació Cultural Modilium. Com deia el prospecte informatiu, es volia incidir en el coneixement de la indústria a la comarca, un sector econòmic que, juntament amb l'agricultura, ha configurat el Moianès, des del sector llaner preindustrial de l'època moderna fins a l'auge actual del sector agroalimentari. El curs va constar de cinc sessions repartides pels pobles del Moianès, amb una part teòrica seguida d'una visita a un indret vinculat a l'àmbit tractat en cada una de les sessions.

Francesc Torralba signant llibres a Cal Comadran (fot. UEM)

A la fàbrica ANLA (fàbrica de teixits i filats Roger) de Castellterçol, Jan Figueras Gibert, doctorand a les universitats de Barcelona i Anvers, va parlar de la manufactura tèxtil llanera dels segles moderns, destacant la gran importància que tingueren els paraires a tota la comarca, especialment a Castellterçol i Moià. En acabar la xerrada es va visitar el rentador de llana del Roquer, una construcció única a Catalunya, exemple de la gran importància de l'activitat llanera a Castellterçol. La visita a aquest element, que forma part de l'Ecomuseu del Moianès, anà a càrrec de Teresa Soler, del Consorci del Moianès.

A Calders, concretament a la Fàbrica Jorba, situada a la cruïlla de la carretera de Manresa amb la d'Artés, Llorenç Ferrer Alòs, catedràtic d'història contemporània de la Universitat de Barcelona, especia-

lista en història agrària i industrialització a la Catalunya Central, va parlar del pas de la indústria de la llana a la del cotó, amb els canvis mecànics i productius corresponents. Tot seguit, l'alcalde de Calders, Eduard Sánchez, va exposar quin seria el projecte de rehabilitació i conservació del complex de la fàbrica ara que ja era de propietat municipal. Es va descobrir una placa en record i homenatge al primer amo de la fàbrica i als treballadors i treballadores que s'hi van guanyar la vida, alguns dels quals hi eren presents. A continuació es va fer la visita a dues de les naus tot explicant les expectatives de futur.

A Santa Maria d'Oló, a l'Espai Hemalosa, la sessió teòrica anà a càrrec de Rosa Serra Rotés, historiadora, membre de l'Àmbit de Recerques del Berguedà i coordinadora de l'Àrea de Desenvolupa-

Visita a l'Espai Hemalosa, a Santa Maria d'Oló (fot. UEM)

ment Econòmic Local de la DIBA. Va parlar sobre la indústria del segle XX, el pas d'un entorn preindustrial a un d'industrialitzat fins a la greu davallada de la indústria tèxtil en els anys setanta. Tot seguit es va fer una vista a l'espai «Oló a ritme de teler», a càrrec de Josep Canamasas, ex-treballador de la fàbrica, i es pogué veure en funcionament un teler ja automatitzat i quin era el teixit que feia.

A la fàbrica de pastes La Moianesa, a Moià, la sessió sobre la indústria del segle XXI, centrada en el sector agroalimentari, es va desenvolupar a l'aire lliure sota l'ombra d'uns castanyers. La intervenció de Ramon Sentmartí Castañé, exdirector de Prodeca i expert en gestió en la indústria agroalimentària, va donar peu a fer-se preguntes sobre el futur industrial del sector primari i del territori davant el canvi climàtic, les conseqüències dels mercats

globals, etc. Tot seguit, Jordi Soler, gerent de la fàbrica, en va explicar els orígens, el procés de fabricació i l'adaptació als nous gustos de la societat. Es pogué visitar l'interior i veure el procés des de l'entrada dels diversos tipus de farina fins a la fabricació dels diversos tipus de pasta i el seu envasat i etiquetatge. Per tal d'arrodonir la matinal, es pogué fer un tast de pasta cuita.

L'últim dia, a la Casa de Cultura de l'Estany es va parlar del patrimoni que la societat industrial ha generat al llarg dels segles i que ha configurat i condicionat una societat, unes ciutats, uns pobles, unes fàbriques, uns productes i també uns paisatges. Cal saber, reconèixer, estudiar i decidir què es preserva per a entendre aquest passat. La xerrada anà a càrrec de Jaume Perarnau Llorens, historiador del món industrial i exdirector del Museu Na-

Visita guiada a la Casa Prat de la Riba, a Castellterçol (fot. UEM)

cional de la Ciència i la Tècnica de Catalunya. Per tancar el curs es va fer un mos a la font de Mig Prat sota els plataners de la carretera, exemple de com eren les carreteres a començament del segle XX.

* * *

Pel que fa a la segona de les activitats de formació, aquesta ens va donar **eines de millora per a la vida emocional**, entenent la salut emocional com a pilar de la salut global. El palau de llum de Cal Comadran va acollir aquesta sessió.

La tarda del dilluns 29 poguérem comptar amb Teresa Guardans, que ens ajudà a centrar la mirada per tal de veure-hi millor amb el cor. El món se'ns mostra, però hem d'aprendre a mirar-lo. Convé no confondre la realitat amb la nostra evidència. Hi ha recursos per a aproximar-nos-hi.

El dimarts dia 30, Maria Jesús Comellas ens parlà de com es va construint la identitat en les diferents edats de la vida. Com ens condicionen factors com l'edat, la generació en la qual hem nascut (no és el mateix haver nascut després de la guerra que en el segle XXI), la pròpia història (salut, decisions personals i laborals, les relacions afectives, les amistats...), el moment que ens ha tocat viure... i amb quina actitud cal encarar-s'hi.

El primer dia de juliol, Paula Gelpi ens ajudà a comprendre com el cos regula el nostre sistema emocional. Hi ha situacions que ens creen benestar. El sistema nerviós ens obre a l'exterior. Podem reconèixer les respostes corporals d'activació. Ens donà alguns recursos de regulació del cos.

El dijous 2, la moianesa Gemma Ubasart obrí davant nostre el món del càstig. És realment necessari castigar? Potser la manera bona és retornar el conflicte al seu protagonista i entrar en un camí restauratiu. Que hi hagi reparació, restauració i transformació. Cal fomentar el sentiment de pertinença a un grup, de confiança, de responsabilitat, d'empoderament.

El darrer dia, Xavier Savin ens ajudà a reflexionar sobre els límits de la salut mental, de les emocions bàsiques i el seu impacte en l'organisme. També allò que ens influencia, com l'entorn, la història, els traumes, els esdeveniments. De quina manera podem regular-nos.

* * *

En total, han estat 96 els inscrits que han realitzat les dues activitats formatives, ja sigui senceres o bé algunes de les seves sessions.

A més, el curs de «Patrimoni i història» es va complementar amb una jornada oberta a tothom: **«Indústria i dones»**, el dia 6 de juliol, que pretenia reivindicar el paper fonamental de l'element femení en la indústria. Va comptar amb la participació de membres del Grup de Recerca en Història del Treball: Treball, Institucions i Gènere de la UB (Tura Tusell i Lisard Palau), i també amb la de Jaume Perarnau, que ens van contextualitzar el treball femení al llarg de la història en diferents àmbits. La jornada acabà amb una taula rodona, moderada per Griselda Guiteras, amb protagonistes femenines de diferents municipis del Moianès que havien treballat en el sector tèxtil. Hi van assistir 65 inscrits.

Finalment, el dissabte 4 de juliol, en col·laboració amb l'Agència Catalana del Patrimoni Cultural, es van oferir **visites teatralitzades gratuïtes** a la Casa-Museu Prat de la Riba de Castellterçol. Es van fer dos torns, on un actor molt ben caracteritzat explicava als 49 assistents la història del qui va ser impulsor i primer president de la Mancomunitat de Catalunya.

En total, 366 persones, que poden haver assistit a més d'una de les activitats, van passar per la Universitat d'Estiu d'enguany. Agraïm la seva participació, sense la qual la iniciativa no tindria sentit. I agraïm també la col·laboració de tots els experts, entitats, associacions i ajuntaments que ho fan possible any rere any.

Castellcir: seguim compartint el somni d'una mestra

Francesc Rochel i Vara

Abans de tot, cal fer una petita explicació del títol d'aquest article: en el número 806 de LA TOSCA (gener-febrer 2022) vàrem dedicar un article a Sílvia Vendrell (1965), exposant tota la seva trajectòria docent, principalment en relació amb l'escola La Popa de Castellcir. El títol d'aquella crònica era «Castellcir: compartint el somni d'una mestra». Com podeu observar, només hi hem afegit un «seguim» que ens porta a entrar de ple en el que us voler transmetre, ja que «seguim», com a comunitat, compartint el seu somni.

El dia 17 de juny, a la sala d'actes Rosa Sensat de l'Associació RELLÀ, la nostra Sibi, a proposta de l'escola La Popa de Castellcir, va rebre, *ex aequo*, el premi RELLÀ al Reconeixement a la Trajectòria Docent. L'altra guanyadora era Gema Abadia Monforte a proposta de l'escola Marinada de Barcelona.

Aquest premi és impulsat per l'Associació de Mestres i Professors Jubilats de Catalunya. Es tracta d'un guardó anual que honora els mestres jubilats per la seva excel·lència, trajectòria i compromís professional. Aquest «compromís» és el que l'associació fa servir per a millorar l'escola catalana, i concretament l'escola pública, amb una bona llista d'objectius.

Potser us preguntareu per què l'associació s'anomena RELLÀ. La «rella» forma part d'una eina emprada en les tas-

ques de conreu, és la peça de ferro tallant acabada en punta que es fixa a l'arada. Serveix per a solcar i remoure la terra amb la finalitat de preparar-la per al conreu. Amb aquesta definició de l'estri podeu trobar-hi un simbolisme prou punyent per a definir la tasca dels mestres en el dia a dia: és el seu conreu, el seu compromís, la capacitat d'obrir espais i eixamplar

Sílvia Vendrell, el dia de l'entrega del premi

els llaços de socialització i coneixements. Senzill i alhora complicat, però és la feina de llaurar en la vida de petits éssers que necessiten una companyia i un compromís exemplars i reconeguts com el de la Sílvia Vendrell.

L'acte de lliurament del premi va començar amb unes paraules de benvinguda de la presidenta de l'Associació REL·LA, Adelina Escandell, fent molt palès que aquest premi valora la feina dels bons mestres. Seguidament parlà la coneguda sociòloga Marina Subirats (1943). En la seva conferència, «Fer de mestres a l'escola d'avui», va exposar els seus arguments entorn d'una perspectiva sociològica de l'evolució dels canvis esdevinguts en la nostra societat al llarg del segle XX fins als nostres dies i com aquesta evolució ha incidit en els objectius de l'educació en general i en particular en tota la comunitat educativa.

A continuació va prendre la paraula Miquel Martínez, president del jurat. Una intervenció, amb bona oratòria, vinculada a valors, inclusió social, treball en equip, viure la professió com un compromís i la valoració de la societat envers els seus ensenyants, amb una frase prou colpidora: «Els països que no valoren els seus mestres són països terminals», tot un repete per a reflexionar-hi.

Per últim, va parlar el secretari de l'Associació REL·LA, Joan Perera, procedint a la lectura de l'acta del jurat i comunicant que aquest també havia acordat de proposar a la junta directiva l'admissió de les quatre finalistes com a sòcies honoràries de REL·LA, tot un honor.

Per a conèixer l'origen de la proposta de la candidatura de la Sibi vàrem creure oportú de parlar amb la Mireia (Eia) Vilardell (1980). L'Eia es va incorporar a l'escola La Popa el setembre del 2008 i n'és directora des del curs 2021-2022 (el pròxim curs 2026-2027 deixarà la direcció). Si a aquesta informació hi afegim la data de jubilació de la Sibi Vendrell, el 31 d'agost del 2025, veurem un relleu de funcions viscut d'una manera pausada i ordenada. De la trobada podem destacar una expressió emotiva de l'Eia: «La candidatura de la Sibi al premi era més que

merescuda i, per tant, calia complimentar tots els requisits burocràtics per a fer-la efectiva.» I continua argumentat: «La Sibi ha estat una persona molt important per a l'escola de Castellcir. Ha dedicat molts anys de la seva vida a l'escola i ha estat un referent per a mestres, famílies i alumnes. Molts dels docents que hem passat per l'escola hem après molt al seu costat i ella ens ha ajudat a veure l'educació amb uns altres ulls. Per a nosaltres, ha estat el pal de paller de l'escola durant molts anys.» Un altre comentari que ens fa l'Eia i que vol destacar és el següent: «Que a totes les portes de les diferents institucions on vàrem trucar per demanar el suport a la candidatura de la Sibi, la resposta va ser del tot positiva i unànime. Ens referim, per exemple, a l'Ajuntament de Castellcir, FUB-Manresa, ZER Moianès-Llevant, ICE de la Universitat Autònoma i de la Universitat de Barcelona.» Gràcies, Eia, i a tot l'equip de l'escola La Popa, per la vostra feina.

Per concloure, ens resta transmetre la valoració de la Sibi Vendrell com a guanyadora del premi REL·LA. Ens diu: «Vaig valorar molt que, el dia de la festa per a celebrar la meva jubilació, els companys i companyes de l'escola i de la universitat em manifestessin el seu desig de presentar la meva candidatura al premi REL·LA per la meva trajectòria docent. Per a mi això ja va ser el millor premi: el fet que els companys valorin en gran mesura tots aquests anys de feina compartida.» I en relació al dia de la recollida del premi, la Sibi afirma: «Va ser un dia de joia immensa per poder compartir aquells moments amb la família, amics i companys. Tots plegats han sigut una peça clau en tot el meu camí i, per tant, va per a ells la meva gratitud.»

A nosaltres, Sibi, només ens queda felicitar-te: sempre ens tindràs al teu costat per a un altre possible «seguim», compartint el somni d'una mestra.

1ª Trobada de Cultura Popular del Moianès

Josep Font

El passat dissabte dia 27 de juny a la Quintana de Castellcir va tenir lloc la 1ª Trobada de Cultura Popular del Moianès.

Durant tot el dia hi hagué una fira d'entitats i servei de bar, mentre s'anaven esdevenint els diferents actes: galejada matinal (Bandolers de Castellterçol), concurs de paelles (Activaterçol), actuació de benvinguda dels amfitrions (Falcons i Gegants de Castellcir), tallers al matí, tarda i nit (Cabra d'Or, Bastoners, Geganters, Espai Musical i Danses Tradicionals de Moià i Falcons de Castellcir), vermut musical (Júlia i Núria), dinar (Activaterçol i la Coordinadora), PDs de sobretaula (PD M&M), mataconills refrescant (La Flama de Castellterçol), Contrapàs (Esbart

Rosa d'Abril de Castellterçol), cercavila, sopar, teatre de sobretaula (El Remolí Teatre de Moià), espectacle de foc (Diablets i Muçol de Castellterçol) i PD de cloenda (PD Tí).

La iniciativa d'organitzar una trobada de cultura popular a la comarca va permetre que es coneguessin de prop els grups portadors d'aquests projectes, amb molta gent jove plena de vitalitat. La trobada va ocasionar imatges memorables, com veure ballar junts el Muçol de Castellterçol i la Cabra d'Or de Moià.

A l'inici de la jornada va llegir-se un manifest, elaborat a iniciativa de l'Ateneu la Polseguera de Moià, promotors de la Coordinadora de Cultura Popular del Moianès.

La Cabra d'Or de Moià i el Muçol de Castellterçol (fot. Brian Petitbò)

Carnisseria Cansaladeria

C/ Tosca, 4 08180 MOIÀ

Tel: 93 830 10 32

Carnisseria Teresa

Motor Moià us desitja una bona Festa Major!

Ctra. de Vic, 83 - 08180 Moià - Tels. 93 820 83 25 - 638 53 48 79 - motormoià@gmail.com

ÒPTICA

MOIÀ
CENTRE VISUAL

Imma Petitbò Antúnez

ÒPTICA

OPTOMETRISTA

Col·legiada núm. 4870

*Nova tecnologia
per a prevenir la ceguesa*

Plaça Major, 8 - 08180 MOIÀ

☎ 93 830 12 88

📞 644 217 192

www.opticamoia.com

📱 @opticamoia

Ctra. de Manresa, 35 - Baixos

08180 Moià

www.clinicadentalmoia.com

Tel. 93 830 06 98

Mòbil 629 058 269

ODONTOLOGIA GENERAL

URGÈNCIES

ORTODÒNCIA

IMPLANTS

4a Trobada Bastonera Territorial de la Catalunya Central

Josep Canamasas

El dia 6 de juny del 2026, els Bastoners d'Oló van organitzar la 4a Trobada Bastonera Territorial de la Catalunya Central. Una jornada molt especial per als olonencs, ja que s'hi celebraven dues efemèrides: el 125è aniversari de la colla bastonera (que estigui documentat, segurament en el segle XIX ja es feien balls de bastons) i els 50 anys de Trobades Nacionals de Ball de Bastons. Per tal de celebrar-ho, hom va convidar totes les colles de la Catalunya Central. Hi van participar colles d'Artés, Avinyó, Castellbell i el Vilar, Manresa, Prats de Lluçanès, Rajadell, Súria i Santa Maria d'Oló.

A dos quarts de sis de la tarda es va començar amb una cercavila pels carrers del poble. Sortint del Pavelló Municipal es continuà pel carrers de Carme Vidal, Manuel López, plaça de Sant Antoni M. Claret, Barcelona, nucli antic i Sant Antoni, per a acabar a la plaça de Catalunya. En aquest indret, cada grup bastoner pogué fer una demostració de dos o tres balls davant un públic de més de cinc-centes persones. A cada grup se li va donar un record de la jornada, un bastó pirogravat amb la inscripció de les dues efemèrides.

Abans d'acabar les ballades es va oferir un record als organitzadors de la Primera Trobada Nacional. Seguidament, tots els exbastoners d'Oló van ballar conjuntament els balls que permeten de fer-ho: el Tral·larà, l'Airosa i la Processó. Tot un rècord, amb més de seixanta bastoners de diferents generacions repicant un mateix ball.

Tot seguit va arribar el torn dels parlaments. L'obrí Lluís Camprubí Rodoreda, exbastoner i un dels organitzadors de la 1a Trobada. Explicà que aquella trobada volia ser un homenatge als antics bastoners d'Oló. Després parlà el president de la Coordinadora de Bastoners de Catalunya, J. Ramon Parés i Corretgé, que elogià aquestes Trobades Territorials i convidà a la pròxima Trobada Nacional, que enguany es farà a Vila-seca.

A continuació, el president de la Territorial de la Catalunya Central, Jordi Pujol Perernau, després de felicitar els organitzadors i el públic per acompanyar la festa, va anunciar que la propinent Trobada Territorial es faria a Castellbell i el Vilar. Tot seguit, Arnau Flórez Purtil,

CAL ROS
 productes de la terra

llegums fruits secs olives bolets sarròs
 formatges oli mel melades galetes suc de fruita
 mellàctics cerveses vins cicaves, ...
però sobretot molta pasta!
 C/ Comerç, 9, Moià.

president dels Bastoners i Caramelles d'Oló, explicà la triple celebració de la trobada i convidà que ningú no marxés, ja que la festa no s'acabaria fins a mitjanit. Finalment, l'alcalde, Xavi Baraut Roca, va dir que ell era berguedà de naixement i que el sentiment que tenia per la Patum, ara que ja fa anys que és olonenc, és el mateix que sent pel ball de bastons.

A les nou del vespre va arribar el sopar de germanor. A la mateixa plaça de Catalunya hi van participar més de trescents comensals. Al final del sopar, el grup local Aiguabarreig va oferir música tradicional, amb la qual el públic pogué ballar. Després la festa prosseguí dins l'Espai Hemalosa. Va tocar el torn al també grup local S'Temple Bar, grup de música tavernera que fusiona sons irlandesos amb temes catalans. Va acabar la festa el DJ Rutxo, un tot terreny que posà mú-

sica comercial fins gairebé les sis de la matinada.

A més, durant tot el dissabte i diumenge es pogué gaudir d'una exposició preparada per a aquesta ocasió on es podien veure fotografies dels bastoners des de l'any 1912 fins a l'actualitat. També hi havia material divers dels bastoners de diferents èpoques: bastons, flabiols, flautes, harmòniques, barrets, etc. Semblantment, es disposava de tres pantalles on es projectaven vídeos de la 1a Trobada i d'altres des de l'any 1984 fins al present. Finalment, es va confeccionar una llista de bastoners i músics que han passat per la colla local al llarg de la història, amb més de 160 bastoners i una vintena de músics.

Els bastoners, a la plaça de Catalunya, d'Oló (fot. J. Canamasas)

la ploma
LLIBRERIA PAPERERIA

Av. de la Vila, 8 - Moià
Tel. i ☎ 938 300 949
llibreria@laplomamoia.cat
www.laplomamoia.cat

*La Ploma us desitja
una bona Festa Major!*

CLÍNICA PODOLÒGICA MOIÀ

Centre de Podologia autoritzat pel Departament de Salut Plaça del Colom, 4 2n-2a / 08180 Moià

- QUIROPODIES (dúcties, úls de peu, ungles, ...)
- CONTROL PEU DIABÈTIC
- BERRUGUES PLANTARS
- ORTESIS DE SILICONA
- ESTUDIS BIOMECÀNICS
- PLANTILLES PERSONALITZADES
- REVISIONS INFANTILS

Cristina Homís Fargas - N° Col·legida: 1456

☎ 93.820.91.55 - 659.660.348

MOTRIO

El teu taller amb garantia i compromís

**GARATGE
GROS-MOIÀ, S.L.**

**MECÀNICA - ELECTRICITAT - PLANXA - PINTURA
SERVEI GRUES - ASSEGURANCES**

Ctra. Manresa, 9-11 - 08180 MOIÀ - garatgegros@gmail.com - www.garatgegros.com
620 881 867 938 300 503

SERVEIS
INFORMÀTIC
I COMERCIAL

SIC

SERINCO

CENTRE INFORMÀTIC DE MOIÀ S.L.

c/ Sant Josep, 17-19, local 2
08180 MOIÀ (Barcelona)

Tel. 938 208 002 - Fax 938 301 138

e-mail: serinco@centreinformaticdemoia.com - **www.centreinformaticdemoia.com**

Festival d'art «Efímera», a Calders

Neus P. Cirera

El festival d'art «Efímera», organitzat pel CACIS, Centre d'Art Contemporani i Sostenibilitat de Calders, celebra els seus quinze anys amb un programa que, en sintonia amb els valors de l'entitat, gira

ció, *performance*, instal·lacions, recitals, música i, com a colofó, un sopar sota les estrelles juntament amb l'acció de llum de Txema Rico «2 Dual» i l'actuació d'Humana Sound System (Natxo Tarrés i Roger Farré).

Acció de Mireia Zantop

L'Efímera va comptar amb una nodrida assistència de públic que, superant valentament la calor, recorregué l'itinerari de creacions: una proposta diversa d'art, poesia, dansa, acció, que aplegà creadors com Marc Sellarès, Mireia Zantop o Goretti Ribas i Ruben Fortuny. Enguany el festival, dirigit per Roser Oduber, s'allarga i continua amb l'extensió d'una exposició que celebra els seus quinze anys al Centre Cultural Dos de Gener d'Artés i amb una proposta d'ac-

entorn del decreixement. El dia 27 de juny, al voltant de la seva seu i integrant-se en el paisatge, se celebrà l'obertura del festival amb una desena de propostes, d'ac-

cions performatives que se celebraran a la Fàbrica Jorba de Calders els pròxims dies 18 i 19 de juliol com a cloenda del festival.

Suma't a la transició energètica al Moianès

Moianès Sostenible SCCL

Actualment, amb l'evidència claríssima del canvi climàtic, accentuada aquests dies per unes temperatures mai vistes a la nostra comarca, ja no hi ha cap dubte sobre la necessitat d'accelerar urgentment la transició energètica.

Aquest procés implica passar d'un model basat en els combustibles fòssils a un sistema que prioritza l'energia renovable, amb l'objectiu de reduir dràsticament les emissions de CO₂ i frenar l'escalfament global.

En les darreres dècades, la producció d'energia s'ha convertit en un negoci multimilionari, concentrat en unes poques grans corporacions. Aquest fet ha generat un autèntic oligopoli, que, aprofitant les fluctuacions dels mercats i els conflictes bèl·lics com el de l'Iran, ha provocat un encariment dels preus de l'energia, afavorint els beneficis de les grans empreses del sector. Davant aquesta situació i considerant que l'energia és un bé comú, el nostre repte és aprofitar l'oportunitat de la Transició Energètica per a produir-la i gestionar-la de manera local, pels mateixos usuaris i en benefici de tota la comunitat. Aquesta necessitat ha fet néixer les Comunitats Energètiques arreu de Catalunya, sovint com a cooperatives locals, com és el cas a Osona, amb una trentena de municipis implicats. Al Moianès actuem com a comunitat d'abast comarcal.

Actualment estem a punt d'instal·lar tres projectes d'autoconsum compartit a Moià (teulada del Gimnàs Municipal), a Castellcir (teulada de la parròquia de Sant Andreu) i a l'Estany (teulada d'un particular). Per a aquests projectes comptem amb una subvenció de l'IDAE (Institut per a la Diversificació i Estalvi de l'Energia), dins el programa de projectes pilots singulars de comunitats energètiques CE IMPLEMENTA. A més, i principalment, comptem amb aportacions en forma de préstecs i participacions en el capital social per part de socis.

Paral·lelament, hem signat un contracte amb l'Ajuntament de Calders, que ha instal·lat sistemes fotovoltaics en diversos edificis municipals, que preveu la cessió de la gestió a la cooperativa de les seves instal·lacions, per tal que la producció d'energia pugui ser distribuïda entre els socis de la cooperativa que ho desitgin. Considerem que aquest model públic-privat és un exemple a seguir per a afrontar amb èxit aquest nou para-

digma, en què la producció i el consum d'energia són gestionats de manera col·laborativa.

La nostra activitat comença amb els projectes d'autoconsum fotovoltaic compartit; però, com a cooperativa energètica de consum, les actuacions poden ser molt més diverses i innovadores. Destaquen:

- La compra col·lectiva de bateries per a emmagatzemar energia solar i utilitzar-la quan no hi fa sol.
- La compra col·lectiva d'aerotèrmies per a facilitar la transició cap a energies renovables, substituint els sistemes de calefacció o refrigeració i aigua calenta basats en combustibles fòssils.
- La rehabilitació energètica d'edificis per tal de millorar-ne l'eficiència.
- La creació d'un sistema de mobilitat sostenible, amb alternatives més netes i eficients.

Us convidem a ampliar tota aquesta informació en el nostre web **moianessos-tenible.cat** i a sumar-vos a aquest moviment de canvi. Per a preparar la futura posada en marxa dels projectes de Moià, Castellcir, l'Estany i la cessió de l'energia a través de l'Ajuntament de Calders, hem obert una llista d'interessats a ser usuaris i rebre energia d'aquestes instal·lacions. Us animem a fer-nos arribar, sense cap compromís, la vostra petició bo i escanejant el **codi QR**. Abans de posar en marxa cada projecte, contactarem amb vosaltres per confirmar el vostre interès a participar-hi.

Endavant amb la Transició Energètica al Moianès!

L'incendi de la Fàbrica de Baix

David Prat

Aquest estiu fa seixanta anys justos de l'incendi de la Fàbrica de Baix de l'Estany (propietat en aquell moment de l'empresa Textil Camps y Samitier), un episodi present en les converses dels estanyencs que ho van viure de prop. Deixo que els mateixos testimonis ens en parlin.

—Era el tretze de juliol del 66. Vam sortir i vam arribar a casa. A les onze de la nit queia alguna gota. I ens en vam anar a dormir. Jo estava asseguda al llit amb un patufet, que abans de dormir hi donava una ullada, i de cop va fer un tro! I ja de seguida es van sentir crits. Va ser un llamp centella que va entrar per un cantó de fàbrica i va anar a morir a les fabriquetes, a les artesanies que hi havia al davant. Va quedar abrاندada en cinc minuts. Tot encès.

—Era un món diferent del d'ara. Molt diferent. Al l'Estany hi havia dues fàbriques grans: aquesta d'aquí baix, que es va cremar, i la de dalt, que ha desaparegut. En aquestes dues fàbriques treballava bona part de la gent del poble. Va caure un llamp quan feia un quart que havien plegat. I s'haguera mort tothom, perquè es va encendre tot de cop. Els que eren del capdavall del Prat encara no havien arribat a casa seva. Imagina't. Va ser una centella terrible i es va encendre tot de cop.

—L'encarregat, que vivia allà a la vora, ho va veure. Va baixar corrents i es veu que volia entrar-hi per treure papers. I el van agafar, perquè s'hi haguera quedat. Diu que, si hagués estat la fàbrica engegada, aquell dia ens hi morim tots.

—Va quedar tot abrاندat. Ui, la gent cridava: «Foc a la fàbrica!» D'això no te n'oblides.

—Es va encendre com una teia. Nosaltres vam començar de tirar aigua a la porta del capdavall i quedava seca de se-

guida. Tiraves una galleda d'aigua i, encara no arribava a baix, la porta ja era seca.

—La meva mare havia treballat en aquesta fàbrica, la de baix. De teixidora. I hi havia començat de ben jove.

—La meva germana hi va prendre mal al braç. Feia rodets i anava amb els braços plens de troques. De madeixes. I se li va enganxar la mà. Avui l'hi hagueren curat, però llavors li van haver de tallar. I li daven una misèria. Si hagués estat assegurada, haguera cobrat l'accident.

—No, jo no en tinc un bon record. No perquè no em tractessin bé, sinó perquè no m'havia agradat mai, estar tancada allà dintre. I la mare em deia: «O això o anar a fer de minyona. És que no tenim altre remei.» L'Estany no era un lloc que poguessis marxar. Em recordo que, quan la fàbrica es va cremar, el pare i la mare ploraven. Imagina't: el pare no, però la mare, la tia i els germans hi treballàvem. I, de cop i volta, són sis jornals que queden penjats.

—Jo hi havia anat i sempre havíem fet teles de matalàs. Tot era cotó. I feies el dibuix. Eren telers grossos. Menaves dos telers i hi havia una ajudanta que voltava per tots. Hi havia uns fils que baixaven de dalt i anaven encolats, que és el que va cremar més quan va haver-hi l'incendi. I també hi havia com unes planxetes. A mi me n'ensenyava la meva tia. I llavors van portar la màquina per a fer els cartrons. I els picàvem. També m'ho havien fet fer. Era el dibuix. I feien unes flors... Bé, les teles de matalàs ja sabeu com eren.

—Aquesta fàbrica es va fundar l'any 1929. I expliquen que la va fer la gent del poble amb treballs de prestació. Per què? Perquè pogués venir una fàbrica. Es feia això: el poble oferia el local perquè vin-

gués algun fabricant. Però s'ho va quedar una casa del poble. I finalment va venir el Samitier i ho va comprar. Vol dir que, en el moment que es va cremar la fàbrica, l'amo era el Samitier. Havia comprat uns camps del darrere perquè volia ampliar-la.

Aquesta gent feien teles de matalàs, o damascans, que en deien. Va durar un temps que la fàbrica els va funcionar bé. El Samitier era un senyor baixet que venia de Barcelona fins a Moià i es feia pujar amb un taxi. No tenia ni cotxe. Jo, quan vaig fer el servei, vaig anar a treballar a les tardes al despatx que tenien al carrer Bailèn, a Barcelona. El Samitier tenia una fàbrica a Copons, també, a vora Igualada. I es veu que volia tancar-la i portar-la aquí a l'Estany. I llavors, quan es va cremar, com que ja teníem fet el cine nou, el Samitier va llogar el local del Centro, que era de la Falange, i hi va posar telers. Però aque-

ta empresa ja no va ser mai la mateixa. La Fàbrica de Baix va passar molts anys amb els ferros retorçats. Van tapar-ho una mica perquè ningú hi entrés i va quedar així.

—Llavors, al cap d'uns deu anys, ho va comprar un fabricant, el Payàs, que hi va construir una fàbrica nova i hi va posar màquines per a torçar fil de niló que enca-

bat es portava a la Pirelli, a Manresa i a Vilanova i la Geltrú.

—I al cap dels anys va comprar la fàbrica l'Isidro Cols, de Terrassa, una persona d'aquelles que havia nascut del no-res i que hi va posar filatura, de llana, perquè

Una colla d'antics treballadors de la Fàbrica de Baix (fot. D. Prat)

em penso que llavors això de la filatura era més rendible que els telers. Va tenir una bona arrencada, això de la filatura. A aquest senyor, al Cols, li hem d'agrair que impulsés la filatura a l'Estany. Però al final tots van haver de plegar. Se'ls van endur els signes del temps. El que fèiem aquí ho feien a meitat de preu a la Xina. I ja va estar.

Josep Ruaix i Carles Riera al claustre de Santa Maria de l'Estany

David Prat

El dissabte dia 28 de juny l'Ajuntament de l'Estany va convidar els dos il·lustres moianesos a parlar de la seva trajectòria i del llibre que cadascun d'ells ha publicat recentment. L'acte se celebrà a les dotze del migdia al claustre del monestir. Va ser presentat per David Cid, el regidor de Cultura, i conduït pel qui signa.

El fil conductor de la conversa va ser allò que tenen en comú els dos convidats: per una banda, la vocació religiosa i el servei a l'Església, i per altra banda, la pruija lingüística i literària.

La conversa, qualificada d'amena i interessant per molts dels assistents, va anar desgranant temes sobre els quals tant Ruaix com Riera poguessin fer aportacions d'interès: el parlar popular del Moianès, les arrels religioses de molts elements del llenguatge quotidià, la relació de Josep Ruaix amb la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans, el seu paper com a gramàtic i divulgador de l'estàndard lingüístic del català durant tants anys,

els gustos literaris tant de Ruaix com de Riera, l'origen de la vocació religiosa de cadascun, la seva opinió sobre la identitat moianesa, el reconeixement d'alguns noms propis que han transcendit els límits de la comarca (Casanova, Prat de la Riba, Viñas, Picanyol, La Fura dels Baus...), el paper de l'Església en el món modern, etc.

Finalment, es van dedicar uns minuts a la presentació de les dues novetats editorials dels convidats. En primer lloc, el llibre que presentava Josep Ruaix: *Prosa completa (1955-2025)*, un recull variat i extens principalment d'articles apareguts a LA TOSCA, al *Full Diocesà* i en altres revistes com la ja desapareguda *Oriflama*. I finalment, *El dia es lleva, la tarda es colga*, el darrer recull poètic publicat per Carles Riera, que inclou tant poemes carregats de lirisme o centrats en el tema religiós com divertiments versificats sobre els motius més insòlits. Tots dos llibres, per cert, han estat publicats per l'Editorial Claret.

David Prat, Josep Ruaix i Carles Riera al claustre de l'Estany (fot. Jaume Rovira)

level

ACADEMIA D'IDIOMES

Anglès, francès,
alemany, italià,
castellà i català

25 anys
d'experiència

5 aules

96% d'exàmens
Cambridge
aprovats

Classes a partir
de 3 anys

LA PRIMERA ESCOLA D'IDIOMES DEL MOIANÈS

UN EQUIP
DINÀMIC
I **PROPER**

ENS ADAPTEM
ALS TEUS
HORARIS I
NECESSITATS

PROFESSORS
QUALIFICATS
I AMB **EXPERIÈNCIA**

MÉS DE
1000
ALUMNES
ENS AVALEN

levelidiomes.com

BREUS

Incendis forestals a Sant Quirze Safaja

El dia de Sant Joan, passada la una del migdia, va declarar-se un incendi forestal a Sant Quirze Safaja, que afectà una quinzena d'hectàrees. El foc va mobilitzar una vintena de dotacions dels bombers i obligà a confinar la població de Sant Quirze tota la tarda. En algun moment, es patia per les instal·lacions de Puig d'Olena i un centre de refugis d'animals. El foc va començar a la parada del bus del càmping L'Illa, causat per una cigarreta o bé un petard. Aquell va ser el primer ensurt de la temporada, a Catalunya, i en dies posteriors altres incendis van amenaçar el Moianès, com el de Sentmenat, el dia 7 de juliol, que afectà Caldes de Montbui, i el de Navarcles, iniciat al Pont de Cabrianes i que podia haver pujat fàcilment cap als boscos de Calders.

La tarda del dimecres 15 de juliol, que es considerava extrem en la tercera onada de calor d'aquest estiu, un nou incendi va afectar la mateixa zona de Sant Quirze Safaja i feu mobilitzar 50 dotacions terrestres i 15 d'aèries dels bombers. El foc calcinà un centenar d'hectàrees i feu evacuar el CRAE de Puig d'Olena, el càmping L'Illa i la casa de colònies Can Miqueló.

Nova base del SEM a Moià

Des d'aquest estiu és plenament operativa a Moià la Unitat de Suport Vi-

tal Avançat, les 24 hores del dia i els 7 dies de la setmana. Això significa que hi ha un conductor, un infermer i un tècnic d'emergències mèdiques al servei de la comarca del Moianès. Aquest nou servei, que complementa el servei sanitari urgent que hi ha al CAP, permetrà tant millorar el temps de resposta a les emergències com la capacitat assistencial de la comarca i permet d'oferir una atenció especialitzada des del primer moment, avançar el diagnòstic i actuar amb més eficàcia en les situacions de més complexitat, ja que l'equipament d'aquestes ambulàncies és el més semblant a un *box* d'urgències d'un hospital.

Fot. Ajuntament de Moià

	Plaça Colom, 10 T. 93 830 05 56 www.elcolom.com 08180 Moià
--	--

DE FORA ESTANT

Marià Colomer, el darrer barroc

Jaume Clarà, Roser Portet, Josep Ruaix

Fins al 27 de setembre es pot veure a l'església de la Pietat de Vic l'exposició «Marià Colomer, els últims barrocs», dedicada al pintor vigatà Marià Colomer i Parés (1743-1831), un dels darrers pintors que utilitzà al nostre país els cànons estètics d'un barroc ja en retirada. L'interès de la mostra es veu augmentat pel fet que la mateixa església, dedicada als Sants Màrtirs de la ciutat, Lluçia i Marcià, acull un cambril que fou decorat pel mateix Colomer cap a l'any 1785, amb un interessant programa iconogràfic, que ara s'ha recuperat amb tota la seva esplendor després d'una reeixida restauració.

Colomer va ser el pintor que monopolitzà la major part d'obres pictòriques del Vic de les darreres dècades del segle XVIII i primeres del XIX, però que també treballà per a altres esglésies del bisbat (i, encara, per a particulars). En el cas del Moianès, es pot visitar *in situ*, a l'església parroquial de Castellterçol, el cicle de sis quadres sobre els Sants Màrtirs locals, quadres contractats l'any 1806, recuperats fa uns quants anys en dipòsit del Museu de Granollers, on s'havien dipositat durant la darrera guerra civil.

Més mala sort tingueren les pintures que Marià Colomer realitzà per al cambril de Moià cap a 1795-1797, amb diverses grans imatges dedicades a la Mare de Déu. Durant la guerra esmentada foren extretes del seu lloc i exposades al Museu, on estan documentades fins al 1987,

quan els fons museístics foren traslladats amb motiu de les obres a Can Casanova. Des de llavors no es coneix quin ha estat el destí de la major part d'aquestes pintures. Sí que es conserven quatre imatges petites, corresponents al patriarca Jacob,

Visita a l'exposició, el dia 11 de juliol (fot. R. Portet)

el rei David, el profeta Isaïes i l'evangelista Mateu, que ornamentaven els carcanyols de la sala de la Verge Maria del cambril, dos dels quals es poden contemplar en la recomanable exposició de l'església de la Pietat de Vic.

Els dies 27 de juny i 11 de juliol, el comissari de l'exposició, Francesc Miralpeix, va guiar sengles visites extraordinàries, restant-ne una tercera fixada per al dia 5 de setembre (també n'hi ha de més breus cada dia).

ESPORTS

Antics futbolistes del C.E. Moià (19-20). Tomàs i Antonio Castaño de Lara

Joan Riera

En el quinzè i darrer partit de lliga de tercera catalana jugat a casa entre el C.E. Moià i la J.E. Santa Eugènia de Berga, que va acabar amb el resultat de 0 a 2, foren homenatjats els germans Tomàs i Antonio Castaño. Quan van arribar a Moià, el Tomàs tenia quinze anys (ara en té vuitanta-quatre), i l'Antonio, dotze (ara en té vuitanta-un). En la seva vida laboral, el Tomàs va ser cap de laboratori farmacèutic, i el seu germà Antonio, frigorista. Ens comentaren que les seves aficions eren el futbol, anar a caçar (tots dos són taxidermistes), anar a pescar... El Tomàs va jugar amb el primer equip de futbol del C.E. Moià del 1960 al 1970 aproximadament. Era un interior dret hàbil que jugava amb el dorsal 8. L'Antonio va jugar-hi del 1964 al 1970 aproximadament. Era defensa dret, que lluïa el dorsal 2. El dia de l'homenatge, tots dos van fer la sacada d'honor i reberen un diploma d'agraïment de part del Club Esportiu Moià. Des de la llotja no es van perdre cap detall del partit i, tot i que el Moià ja estava salvat, els va doldre la inesperada derrota local. Ells mateixos ens van comentar:

* * *

Tomàs: «Nosaltres som originaris de Ronda (Màlaga), vàrem arribar a Moià l'any 1957. Som quatre germans, dues noies i dos nois.»

Antonio: «Vàrem arribar a Moià perquè el meu pare ja hi havia vingut tres o quatre vegades, ja que la seva mare vivia amb una altra germana seva, que el seu home era el brigada de la Guàrdia Civil de Moià. Cada cop que passava alguna cosa a la mare ens deien que vinguéssim, que la mare s'estava morint. Quan el

meu pare venia aquí resultava que llavors la mare estava ben eixerida. Ell s'estava aquí un cert temps, però passava que el meu pare allí a Màlaga hi tenia un bar i havia de deixar-hi una altra persona. Nosaltres allà érem d'una família bastant ben situada i no necessitàvem venir. Llavors sí que venia molta gent cap aquí, però el nostre cas va ser per un tema familiar. Al final ens van convèncer de venir. Al cap d'un parell o tres d'anys va morir la meua àvia, que és enterrada aquí a Moià. Un fill del brigada, l'Antonio Tallón, també havia jugat a futbol amb el C.E. Moià. Era un cosí germà nostre. Per això, nosaltres, ja des de ben petits, sempre corríem cap al camp de futbol.»

Tomàs: «Quan vàrem arribar aquí, sort en vàrem tenir del bosc. Això per a nosaltres era un altre món. La nostra germana, Anna, plorava cada dia, s'enyorava, i l'Encarna, com que era la més petita, no va notar gaire el canvi. Nosaltres dos anàvem a la Tosca i ens ho passàvem molt bé. Ens banyàvem al gorg del Molí d'en Brotons i tornàvem. També ens distrèiem molt amb el futbol. Jo vaig començar jugant sense fitxa, havia de jugar amb la fitxa del Monsech. L'àrbitre deia el nom, tu contestaves el cognom i ell no et mirava ni la cara. Una vegada, al camp del Sentmenat, resulta que a la xarxa de la porteria hi havia un forat. Jo vaig xutar a la porteria i la pilota va travessar i va sortir a fora. Al final el gol va valdre, però de moment no. L'àrbitre va venir a mirar la xarxa i, al veure el forat, va donar el gol.»

Antonio: «Primer vàrem jugar algun partit amistós. Llavors si alguns jugadors titulars no podien venir a jugar a la Pobra

de Lillet, ens ho deien i nosaltres hi anàvem a jugar amb fitxa falsa i a rebre cops. Fins que el Gaja no ens va fer la fitxa bona de la federació, encara va passar un cert temps.»

Tomàs: «Un dels jugadors més bons de l'equip era el Jordi Renom, esquerrà, molt hàbil. Els esquerrans tenen un do. El Renom feia uns moviments que no te'ls esperaves. L'altre que destacava era el Padrós (Granoia). El Padrós jugava amb l'Espanyol, però quan podia, a la tarda, també jugava amb el Moià. En aquella època això es podia fer. Resulta que el Padrós era l'interior esquerre i jo l'interior dret. Ell jugava amb el dorsal 10 i jo amb el 8 i, en un partit del Moià contra el Castellar del Vallès, per un forat que hi havia a la caseta dels vestidors alguns dels nostres jugadors varen escoltar que els altres deien: "Al tanto!, que el número 10 del Moià és molt bo, juga amb l'Espanyol.

A aquest li hem de posar dos jugadors que el marquin bé, i tu, que ets valent, no el deixis ni moure!" El Padrós, que ho va sentir, em va dir: "Tomàs! Avui tens el 10, t'ha tocat de portar el dorsal 10!" Em va canviar la samarreta i ell es va posar el 8, que era el meu. Jo vaig haver de creure, perquè entre el Serra, el Vives, el Padrós, el Romeu... jo era el més jove, el petit de l'equip. Durant el partit a mi em van estovar a tort i a dret, amb una càrrega a tocar de l'altra. Fins i tot em van haver de portar a Granollers que em cosissin el genoll. Abans es jugava molt brut, sobretot a Castellar, Sentmenat, Caldes de Montbui i la Pobla de Lillet.»

Antonio: «Quan vaig començar a jugar amb el primer equip del Moià sempre vaig fer de defensa dret. Tenia la sort de jugar al costat del Lluís Serra, per a mi un dels millors jugadors del Moià. Era el central, no era gaire alt, però era polivalent.

Els germans Castaño, amb la família, el dia de l'homenatge (fot. C.E. Moià)

Jo sabia que si un contrari se m'escapava, ja hi era ell. Saltant s'avançava a tots, tenia molta vista. Teníem feina quan jugàvem contra el Castellterçol, per la rivalitat i perquè al davant tenien dos jugadors molt alts, el Bassas i el Morell, que clavaven uns cacaus... i amb les cames tan llargues que tenien corrien molt i amb el seu cos t'empenyien una mica i ja t'havien desplaçat. Hi havia un altre jugador, el Sastre, que era més baixet però molt fort. Sempre el teníem a sobre. Quan anàvem a jugar a la Pobla de Lillet ens trobàvem que els jugadors d'allí eren miners i ens escalfaven bastant. Eren jugadors molt forts, i els àrbitres tampoc no es volien complicar la vida.»

Tomàs: «Jo era un jugador ràpid, m'agradava driblar, però no era valent físicament. Alguns cops encara havia jugat amb el Jaume i el Valentí de cal Noc. El Valentí no deixava passar ningú. El futbol m'ha agradat molt. Un cop casat, també vaig jugar algun partit i venien a veure'm la meva dona i la meva sogra. Una vegada vàrem anar a jugar a Castellterçol. Quan feia un quart que jugàvem veig que elles dues em criden. La meva sogra, que era aquí de vacances, va i em diu: "M'he deixat l'olla al foc!" Vaig haver de fer veure que anava coix i dir a l'àrbitre que m'havia lesionat. A mi em van canviar per un altre jugador. Corrents cap a Moià, vàrem trobar que se'ns havia cremat el menjar i l'olla. I encara sort que érem aquí a la vora.»

Antonio: «En aquella època ja hi vàrem trobar de massatgista el Manelet. Era vidu i, quan es va tornar a casar, tots els jugadors vàrem anar al vespre al davant de casa seva a fer-li els esquellots. Potser eren les deu, però en aquella època ja era molt tard. Vàrem fer soroll, allà al carrer de Sant Antoni, fins que va sortir de casa seva i ens va treure alguna cosa per menjar. El Manelet havia sigut corredor i, quan calia, agafava el seu maletí i travessava el

camp molt ràpid. A l'anar-se fent gran, l'home també va anar afluixant. Quan nosaltres vàrem plegar, ell encara va continuar. Era un home que vivia per a això. La seva vida era allà al camp de futbol.»

Tomàs: «Quan anàvem a jugar a fora alguns jugadors del Moià més veterans ja no volien venir, i ens tocava als més joves d'anar-hi. Aquí a Moià sí que jugaven tots. Entre jugadors i públic, a vegades, a Moià, sort n'hi havia de la Guàrdia Civil. Pensa que abans es jugava amb més tensió. Recordo, aquí al camp del Moià, la veu forta del Joan Gaja que em deia: "Tomàààs!" M'avisava d'alguna jugada que no li havia agradat, però érem amics, amb el Joan Gaja; pensa que a casa meva em va fer un fals sostre de canya vista, que encara conservo. En sabia, tenia bones mans.»

Antonio: «Al camp del C.E. Moià hi anava molta gent, i molts seguidors eren fanàtics que no fallaven mai, com el pare dels Tantiñà, el pare de cal Truques, el de cal Borrec, la Clarita... Quan jugàvem a fora en venien molt pocs, ja que llavors no hi havia tants cotxes com ara. Abans, el que es tenia més era una moto. Nosaltres a fora hi anàvem amb la "tartrana" del Carbonellet. De jugadors del Moià a fora no venien sempre tots, ja que alguns treballaven de nit com és el cas del Francesc Crivillés, de cal Bou. Al vestidor del Moià a l'hivern no hi faltava mai l'ampolla de conyac i el cafè. Pensa que estiu i hivern ens dutxàvem sempre amb aigua freda. Era una altra època, no hi havia les comoditats que hi ha ara. Havia coincidit amb el Vicenç Riera, el Pep del Bar, el Jordi Renom, l'Elies Vila... Ens ho havíem passat molt bé.»

* * *

Tomàs: «En aquella època, professionalment vaig treballar a l'empresa Femma i vaig acabar sent-ne l'encarregat. La doctora de l'empresa era la senyora Maria Matarrodona (es neces-

sitava una farmacèutica, perquè fèiem esparadrap). Va arribar un moment que l'empresa va fer suspensió de pagaments. El Joan de ca la Isabel, que era l'encarregat, va plegar. A mi, la Matarrodona em va dir: "Tu ets capaç de portar la fàbrica?" Jo li vaig dir que sí. Em diu: "Comença a agafar gent, que la tornarem a obrir." La vàrem obrir i vaig estar treballant-hi més d'un any. Un dia em ve el director del banc, senyor Crespiera, amb l'amo dels Unitex i Tesa de Mataró, senyor Coll, que venia a veure la fàbrica. Ells també feien esparadrap i benes, com nosaltres. Jo li vaig dir que no l'hi ensenyava perquè eren de la competència. El senyor Coll era multimilionari, però "campetxano" i va quedar parat. "Com em coneixes, tu?" "Jo, pel cognom; la Matarrodona m'havia parlat de vostè." Em diu: "Sí, és que havíem estudiat junts!" Finalment li vaig ensenyar i em va dir: "La compro per tancar-la, però tu tens un lloc a casa meva; perquè que m'hagis fet la competència amb aquesta fabriqueta no ho acabo d'entendre." Llavors el senyor Coll es va quedar els clients i jo vaig anar a treballar i a viure a Mataró. A Unitex, primer era l'encarregat, però llavors vaig pujar fins a director; era una fàbrica molt gran. El senyor Coll em va agafar com un seu fill i em va dir: "Tu, endavant! Quan tinguis un problema em vens a veure." Quan ell havia de comprar una màquina se m'hi emportava: havíem estat a Alemanya, Suïssa... Arriba un moment que el senyor Coll s'ha de vendre la fàbrica i em diu: "No la vull tancar pels treballadors, l'haig de vendre a una multinacional perquè tot continuï." La va vendre a Harman, i jo hi vaig continuar fins que em vaig jubilar. En el meu lloc hi van posar dos enginyers. Després de trenta anys a Mataró, vaig tornar a venir a viure a Moià, tot i que ja hi pujava els caps de setmana per veure la família.»

Antonio: «A part del futbol, una de les altres meves aficions ha estat la caça. Amb vuit o nou anys, el meu pare ja ens portava amb el meu germà a caçar a Andalusia. Llavors anàvem a matar la perdiu amb reclam. Per això més endavant ens vàrem fer taxidermistes. També hem caçat el senglar. Ara el meu germà i jo ja ens hem fet grans i ens hem retirat de caçar. Una altra afició ha sigut la pesca de la truita, que la practico molt a l'Aragó.

»En aquella època del futbol treballava als laboratoris Femma, de l'esparadrap. Jo tenia divuit anys i vaig començar a fer hores extres a l'empresa multinacional GAYC, S.A., que aquí a Moià tenia una botiga al Poblenou, al costat de la Guàrdia Civil. També teníem sucursals a Mallorca, França i el Canadà. Era de maquinària d'hosteleria: neveres, frigorífics, cafeteres... Vaig anar aprenent fins que arriba un moment que em van enviar a treballar les vuit hores a Barcelona. Allí vaig coincidir amb el Paco Martínez, company també d'equip del C.E. Moià. Jo cada cap de setmana venia aquí a Moià. A Barcelona treballava primer a Major de Gràcia, i també al carrer Ferrer de Blanes. L'empresa era pionera, perquè el propietari era inventor. Nosaltres vàrem patentar molta maquinària. En aquella època, de frigoristes n'hi havia molt pocs. Jo reparava les màquines nostres i si hi havia alguna avaria em feien anar amb cotxe per tot Catalunya i amb avió arreu d'Espanya. Així fins que em vaig jubilar.

»A casa meva el futbol sempre hi ha estat molt present. Amb el meu gendre Joan Vila (e.p.d.) compartíem contínuament anècdotes. Em sento orgullós que, a la nostra família, la tradició de jugar amb el C.E. Moià es manté ben viva. Primer hi vàrem jugar el Tomàs i jo, després el Joan Vila i, actualment, els nostres nets: Joel Vila i Hèctor Castaño.»

Tomàs i Antonio: «Nosaltres sempre hem sigut una família molt unida.»

FINESTRA OBERTA

Les pàgines d'aquesta secció volen ser una finestra oberta a l'obra dels creadors i creadores del Moianès. Un espai perquè es visualitzi la seva obra i perquè ells i elles mateixos, amb les seves paraules, es presentin als lectors de LA TOSCA. «Finestra Oberta» vol explorar la creativitat i la diversitat de disciplines artístiques nascudes de la mà dels artistes que nodreixen amb cultura el nostre entorn. – Neus P. Cirera

Cinto Monsech. «Dome lamp natural»

Fabricada amb contraplacat de bedoll tornejat artesanalment. 200 x 235 mm

La matèria com a manifest: el naixement de Malia Design. La frontera entre disseny, art i artesanía sovint es desdibuixa fins a desaparèixer. Malia Design neix a Moià precisament de l'interès per explorar aquest llinar. Després d'anys de carrera en el disseny industrial, aquest projecte sorgeix del pur gust per desenvolupar una creació lliure, sincera i connectada amb les meves pròpies capacitats. No és una proposta estàtica, sinó una marca o espai viu concebut per a evolucionar a través de noves peces.

El punt de partida és la materialitat. Entenc els objectes des de la veracitat de la seva matèria, i aquesta primera col·lecció gravita entorn del tauler contraplacat de fusta. Un material d'origen industrial, sovint associat a superfícies planes i línies racionals, que la meua mirada despulla de la condició utilitària per transformar-lo en un suport amb noves possibilitats expressives. Ho faig a través de processos disruptius que desafien la seva naturalesa: compilant les plaques per formar tacs compactes que després es mecanitzen. A diferència de la fusta massissa, no és gens habitual tornejat o mecanitzar el contraplacat d'aquesta manera. Aquesta innovació posa al límit el material i fa que les

siluetes quedin definides per multicapes de diferents colors, aconseguint uns efectes visuals màgics i únics, alhora que fa aflorar textures, patrons i vetes internes.

Busco un diàleg en què la geometria del disseny i la llibertat plàstica de l'art s'uneixin en volums singulars. Són contorns orgànics i subtils que conviden al tacte, objectes que adquireixen la categoria de peces escultòriques sense perdre el vincle amb l'ofici. Més enllà del valor ecològic com a tauler d'alta eficiència que aprofita el cent per cent d'arbres de creixement ràpid, el contraplacat esdevé un manifest poètic sobre com la tecnologia i l'artesanía es poden hibridar.

Per a materialitzar la col·lecció s'ha fet imprescindible la col·laboració dels tallers i artesans de proximitat. El seu coneixement ens permet de treballar en petites produccions, en què el rigor conceptual del dissenyador es complementa amb la sensibilitat de les mans que transformen el bloc. El resultat és una obra en què compartim el procés creatiu des de diferents mirades; la imatge gràfica ha estat desenvolupada pel nostre fill, aportant-hi una visió contemporània, mentre que la fotografia de producte va a càrrec de la meua inestimable companya Àngela.

Cinto Monsech Sala és un dissenyador industrial de Moià format a l'Escola Massana i màster universitari en Estudis Interdisciplinaris en Disseny i Comunicació (UPF/Elisava). Va començar la trajectòria professional a la Fundació BCD com a consultor en estratègies de disseny per al teixit industrial català i passà per diferents estudis fins a fundar Costa Design. Compagina la docència a Elisava amb la direcció de la consultora de gestió estratègica i desenvolupament de producte Fresh Focus BCN.

Odontologia conservadora i estètica
Endodòncia i pròtesis
Odontopediatria
Ortodòncia
Cirurgia
Implants i periodòncia
Blanquejaments

Visites diàries

CLÍNICA DENTAL ANFRUNS

Dra. Carlota Anfruns Damians - Odontòloga i Màster en Od. Integrada d'adults
Dr. Lluís M. Anfruns i Serra / Metge - Estomatòleg

Av. de la Vila, 3-5 - 08180 Moià - Tel. 93 820 81 28

Pl. Sant Sebastià, 6. 08180 Moià. Barcelona

T. 938 300 220 · ferreteriagrau@cadena88.com

calsiller

Confecció de tendals
Capotes per a Jeep
Cortines i decoració
Tapisseria

Ctra. de Vic, 6 - 08180 MOIÀ (Barcelona) - Telèfon: 938 301 226
calsillermoia@hotmail.com

MOIÀ
Avda. Zona Industrial, s/n
Tels. 93 830 12 25
93 820 77 77

AVINYÓ
Antoni Prat, s/n
Tel. 93 838 72 78

SANT QUIRZE SAFAJA
Ctra. de Mollet-Moià
Km. 25,400

CALEFACCIONS - INDÚSTRIES
AGRÍCOLA - AUTOMOCIÓ

SERVEI A DOMICILI
TELS. COMANDES :
93 830 12 25 - 93 820 77 77

MISCEL·LÀNIA

«Bicicletes de Foc»

Josep Iglésias

Els dies 16 i 17 d'agost els amants del patrimoni industrial i dels vehicles històrics tenen una cita imprescindible a Moià amb «Bicicletes de foc», una exposició que permet descobrir una extraordinària col·lecció de bicicletes amb motor auxiliar de benzina, motos de petita cilindrada i ciclomotors que van marcar una època.

La mostra, formada a partir de la col·lecció de Josep Iglésias, obrirà les portes de les 11 a les 14 hores a l'espai del Sot d'Aluies, al camí de les Creus, s/n, de Moià, oferint als visitants un recorregut per l'evolució dels primers vehicles motoritzats de dues rodes. L'exposició posa en valor unes màquines que van representar una autèntica revolució en la mobilitat popular durant el segle XX. Les bicicletes equipades amb motors auxiliars de benzina van facilitar els desplaçaments quotidians de milers de persones i esdevingueren el pas previ a l'expansió dels ciclomotors i de les motocicletes lleugeres.

A més dels vehicles, els assistents també podran visitar una mostra d'eines antigues del camp i dels oficis tradicionals, ampliant així l'oferta cultural de l'esdeveniment i oferint una mirada al patrimoni etnològic vinculat al món rural.

Un viatge als orígens de la mobilitat
«Bicicletes de foc» és una oportunitat

excepcional per a conèixer de prop peces restaurades i conservades amb gran rigor històric, moltes de les quals són difícils de veure fora de col·leccions particulars. L'exposició és pensada tant per als aficionats al motor clàssic com per a famílies, col·leccionistes i tota la gent interessada a descobrir com van evolucionar els primers sistemes de transport motoritzat.

Amb aquesta iniciativa, Josep Iglésias

Josep Iglésias a l'exposició «Bicicletes de Foc»

comparteix amb el públic una col·lecció singular que contribueix a preservar la memòria dels primers vehicles motoritzats i del patrimoni industrial català. «Bicicletes de foc» es presenta com una proposta cultural i divulgativa que combina història, mecànica i tradició, convertint Moià en un punt de trobada per a tots els amants del motor clàssic i de la història de la mobilitat.

Per a més informació: tel. 628 83 04 13 / bicicletesdefoc@gmail.com.

LLETRES

Versos diversos... El puig de la Caritat

Baltasar Fonts

Trobo que el nom és bonic; si més no, dona a aquesta elevació de l'Estany —que de fet és un muntanyeta— un aire d'humanitat. Des del cim podem contemplar les boniques muntanyes de la nostra terra, des del Pirineu, Collsacabra, fins a Montserrat, el Montseny i Sant Llorenç del Munt.

És un tema que als noucentistes els agradava: comparar el camí de la vida humana amb l'ascensió a una muntanya.

Si aquesta muntanya porta, a més, el nom «de la caritat», sembla que tot queda encara més arrodonit. Naixem al peu de la muntanya i avancem pas a pas fins al cim (de la *caritat*, en aquest cas) que és la mort. I més a prop del cel, si voleu, amb la muntanya fent honor a aquesta circumstància.

No cal dir que els nostres companys de camí —els familiars especialment— també hi són, i van avançant per trobar-se tots a dalt. D'altres ja fa temps que hi varen arribar i així ens agradaria de reveure'ls: la imatge és *potent*.

Hi ha un poema de Guerau de Llost, ambientada al Montseny, que parla de tot això: *La muntanya dels morts* (II). Vegeu:

Oh si dels morts la corrua serena
pogués reveure com una carena:
en cada roure copsar un esperit;
sota l'obaga, penombres del pare;
i en la solana —materna de cara—
aquell escalf de quan era petit.

En la cascada que vibra d'escuma,
el sacsejar de la palma que exhuma
l'exuberant pietat d'un germà;
en el flotó de violes marcides,
aquell esguard de les tènues vides
que, primerenc, ens somriu i se'n va.

Oh els enyorats en l'estada conjunta
del meu record! A qui em fes la pregunta:
—Si vols que tornin—, diria que: Sí—,
per renovar l'efusiva presència
i per deixar-ne, refeta en l'absència,
la vida nova que tenen en mi.

I tots en mi, com una host taciturna
que entre penyals i covals s'encofurna,
muntanya amunt pujariem plegats.
Llur créixer d'ales faria musica.
Jo ploraria, tot sol, una mica,
i els seguiria amb els ulls aclucats.

Serveis d'assessorament
tècnic i agrícola,
assegurances, pinsos,
adobs, llavors...

Productes a granel de proximitat
i ecològics, articles per a animals,
vins i caves, jardineria,
fitosanitaris...

AGROBOTIGA DEL MOIANÈS

Ctra. de Barcelona, 12 · 08180 Moià · Tel.: 93 830 03 70 · 67895475
agromoianes@agromoianes.com · www.agromoianes.com

PUBLICACIONS

Presentació literària a Les Voltes

Roser Portet

Xavier Pla, Marta Pasqual i Marc Recha (fot. R. Portet)

El dissabte dia 11 de juliol a la tarda, el restaurant Les Voltes de Sant Sebastià va tornar a convertir-se en un punt de trobada per als amants de la literatura, amb la presentació de *L'àngel que em mira* (Empúries, 2026), la darrera obra de la professora i escriptora Marta Pasqual. Lluny del format habitual de presentació, però que comença a ser la marca de la casa a Les Voltes, l'acte es va plantejar com una conversa a tres bandes entre la mateixa autora, el cineasta i escriptor Marc Recha i el professor i crític literari Xavier Pla, una fórmula que permeté d'acostar-se als te-

mes centrals del llibre d'una manera amena i suggeridora.

Durant la xerrada, els participants van anar desgranant alguns dels fils que travessen l'obra, el diàleg serví per a apuntar inquietuds, atmosferes i qüestions presents en el llibre, deixant entreveure la riquesa del text sense esguerrar la futura lectura que en puguin fer els assistents.

La conversa també va derivar cap a les influències literàries que han marcat l'univers creatiu de Marta Pasqual. Hi van aparèixer noms tan destacats com Baudelaire, Thomas Wolfe, Mercè Rodoreda...

TERESA RAFART Perruqueria

Plaça de St. Sebastià, 3 · Moià
Tel. 93 830 07 07
www.facebook.com/perruqueriateresarafart.com
☎ 652 936 899
@ mteresarafart@gmail.com
📶 wifi

- Manicures i pedicures Shellac
- Henna

Pel que fa a l'estil, la figura de Rodoreda va planar sobre la conversa com una referència inevitable en l'escriptora, especialment per la sensibilitat narrativa i la capacitat d'explorar els matisos més íntims de la condició humana.

L'acte va transcórrer en un ambient proper i participatiu, d'aquells que conviden a escoltar i a conversar. Una vegada

més, cal destacar la tasca de Jaume Castany, que ofereix de tant en tant Les Voltes com un espai obert a la cultura i al pensament, posant aquest racó emblemàtic a disposició de creadors, lectors i vilatans. Només resta agrair aquesta disponibilitat i aquest compromís amb la cultura d'un espai petit en dimensions però immens en capacitat d'acolliment.

Magí Vilardell i la seva nissaga

Jaume Clarà

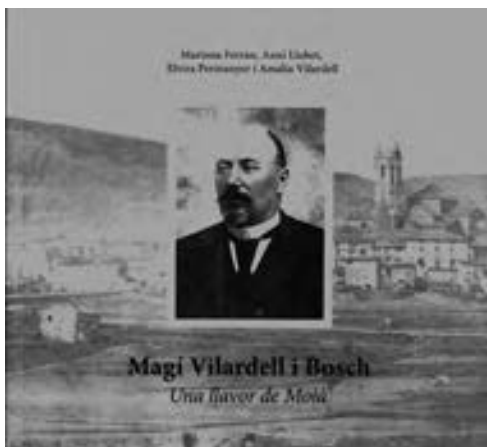
La tarda del dissabte 27 de juny una nombrosa concurrència omplí el claustre de l'Escola Pia per assistir a la presentació del llibre *Magí Vilardell i Bosch, una llavor de Moià*, a càrrec de les seves quatre autores: Mariona Ferran (impulsora del projecte), Anni Llobet, Elvira Permanyer (que signa la introducció i l'epíleg) i Amàlia Vilardell.

Magí Vilardell i Bosch (1847-1910) té alguns trets biogràfics que l'assimilen a qui, anys a venir, esdevindria el seu consogre, el tenor Francesc Viñas. Nascut en una família amb pocs recursos —els Vilardell, descendents de jornalers agraris, eren masovers de la Gònima—, ha de treballar ja de ben petit, primer de pastor i després en un ofici —Magí Vilardell s'inclinaria per la fusteria, segurament per influència del fuster Ramon Grané, a casa del qual visqueren ell i la seva mare, que hi feia de minyona després d'enviudar—. Però, persona intel·ligent, valenta i amb capacitat de superació, és la gran

ciutat la que li permetrà de prosperar, no directament en el món artístic, com el tenor, però sí excel·lint en l'ebenisteria. Després d'haver fet l'aprenentatge a Moià amb el fuster Narcís Riera, trobarà col·locació a Barcelona, però ben aviat llogarà un local i es plantarà per compte propi. Una vida d'afany, d'estalvi i de superació el durà a ampliar el negoci fins a tenir uns grans tallers entre els carrers Viladomat i Floridablanca; el seu treball contribuirà a

l'esplendor del modernisme barceloní, treballant molt per a l'arquitecte Enric Sagnier. Casat amb Carolina Permanyer, filla de cansaladers de Sant Feliu de Codines, amb qui tindrà onze fills (sense comptar els morts de manera prematura), la capacitat de treball i d'estalvi els durà a posar tres taules de venda de

carn al mercat de la Boqueria, on treballaran les filles des de ben joves, o després una primera botiga de teixits al carrer de l'Hospital. Morta Carolina en 1896, dos anys després Magí Vilardell contrau nou

matrimoni amb Matilde Garriga i Bellvé, amb qui tindrà un altre fill. La vinculació amb Moià, sempre present, es consolida a partir de 1905-1906, quan compra la casa de Cal Ganso, al peu de la carretera de Vic, i alguns terrenys del voltant, que seran l'origen de la Colònia Vilardell.

El llibre no se centra solament en el patriarca familiar, sinó també en cada un dels dotze fills que arribaran a grans i en les seves nissagues. Uns familiars que, a partir dels recursos econòmics aplegats per Magí Vilardell i del major o menor encert de cadascun, constitueixen un bon exemple d'un cert sector de la burgesia barcelonina del segle passat (la que no bastí la seva prosperitat sobre la indústria tèxtil). Dins la família hi trobem la continuació del taller patern de fusteria industrial, amb productes d'èxit com les agulles d'estendre Vilardell (Magí), els que expandiren el comerç tèxtil amb la Casa Vilardell, que tenia la seu central a la Via Laietana i nombroses delegacions per la ciutat (Francisco, Enric i Pere) o el qui creà els laboratoris farmacèutics Vilardell (Joan). Les filles de Magí també s'emparenten amb famílies d'aquests sectors, com Maria, casada amb Pere Viñas i Dordal, fun-

dador dels Laboratoris Viñas; Pilar, amb Josep Permanyer i Furriol, creador dels Productos Alimenticios Permanyer; Carolina, amb Francisco Puig Rovira, amo de la Camisería Royal; Carmen, amb el sastre Eliseu Morera i Fàbrega; o Montserrat, amb Magí Esteva i Seuva, les filles dels quals regentarien la Cristalería M. Esteva de la rambla de Catalunya. A més, dos dels fills de Magí Vilardell despuntarien en el món de la medicina: Josep Maria, en el camp de la cirurgia ortopèdica i la traumatologia, i Jacint, casat amb la filla del tenor, en la patologia digestiva. Tots ells, amb major o menor grau, continuarien vinculats a la vila de Moià de diverses maneres.

La publicació, fruit del treball de quatre de les besnetes de Magí Vilardell, té la virtut, per als no familiars, de posar ordre en l'entramat dels Vilardell, amb l'ajuda també d'un arbre genealògic. Farcida d'anècdotes i detalls de cada branca de la descendència, l'obra constitueix una primera aproximació per a qui vulgui estudiar l'origen i la influència d'aquesta família que, per a la seva vila d'origen, Moià, es va convertir en sinònim de colònia estiuenca.

Revistes

—**Catalunya Cristiana**, 3-5-2026, amb la ressenya titulada «Denúncia de la colonització», signada per J. Ruaix; 17-5-2026, amb l'article «Continent i contingut», signat pel mateix autor; 24-5-2026, amb una nota bibliogràfica sobre la *Prosa completa* (1955-2025) de Ruaix.

—**Full Diocesà**, 24-5-2026, amb una nota bibliogràfica sobre la *Prosa* esmentada; 31-5-2026, amb l'editorial sobre «La Mare de Déu de la Tosca», sense signar però redactat per Jaume Clarà.

—**L'Enllaç dels Anoiencs**, 28-5-

2026, amb una ressenya de la *Prosa* ruai-xiana, signada per Lleonard del Rio.

—**Llengua Nacional**, núm. 135 (2n trim. 2026), amb els articles «Maneres de dir disponibles», signat per C. Riera, i «Sobre certes diftongacions», signat per J. Ruaix, que també signa una ressenya d'un llibre d'Abelard Saragossà.

—**Qüestions de Vida Cristiana**, abril 2026, amb els articles «Antoni Gaudí i Montserrat», signat per Josep Galobart i Soler, i «El capellà-poeta Climent Forner (1927-2026)», signat per C. Riera.

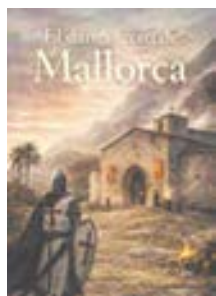
Llibres

Eduard Altarriba; Meli. *Communication: how we connect and exchange information*

Lewes, England: Button Books, 2026. 64 pp.

Volum profusament il·lustrat que mostra com la humanitat s'ha comunicat al llarg de la història, des de l'evolució de les llengües i alfabetes fins als diversos tipus de signes i senyals, així com les innovacions tecnològiques que hi han intervingut. L'edició anglesa de l'obra s'ha publicat abans que l'original en català.

Jordi Fonts Mas. *El darrer secret de Mallorca*

Moià: l'autor, 2026. 141 pp.

Novel·la ambientada a la Garrotxa, la ciutat de Barcelona, el Rosselló i Mallorca en els segles XIII i XIV, basada en documentació arxivística que l'autor ha consultat —i que comenta en la part final del llibre—, en la seva recerca genealògica sobre les nissagues Fonts.

Xavier Juncosa Gurguà. *Les bandes de criminals refugiades a Barcelona (1944-1956)*

Barcelona: Nèmesi Història, 2026. 464 pp.

A partir de la documentació d'arxius militars, diplomàtics i policials francesos, Juncosa analitza les xarxes criminals de nazis alemanys i col·laboracionistes francesos que es van establir a la Barcelona franquista després d'haver de fugir cap al final de la Segona Guerra Mundial.

Danielle Porte. *Mètode per al domini del llatí clàssic*

Barcelona: CPL, 2026. 560 pp.

Manual traduït del francès (l'autora ha estat professora de la Sorbona) en el qual han intervingut els moianesos Carles Riera i Josep Ruaix. Conté un extensíssim corpus d'exemples per a aprofundir en el coneixement de la llengua i la cultura llatines.

Diaris

Regió7

27-5-2026

«Un bomber de Moià, el més ràpid de la vertical de Montserrat». «El TSJC dona la raó a la Generalitat en la protecció visual del castell de Moià. El tribunal tomba un recurs de l'ajuntament que entenia que no calia aquest grau d'intervenció per part de Patrimoni Cultural al voltant de Castellnou de la Plana».

29-5-2026

«Moià reobre el carrer de la Tosca, ara més pensat per als vianants».

13-6-2026

«Moià renova la retolació de la Xarxa de Mobilitat Turística per a una major seguretat i funcionalitat».

17-6-2026

«Premien una entitat [Narinan] que treballa en el reforç educatiu del Moianès».

18-6-2026

«El Museu de Moià incorpora un orgue d'aire del segle XIX. L'instrument es pot visitar a l'exposició permanent després de passar per una restauració integral».

19-6-2026

«Mercè Angla i Jaume Casacuberta, nascuts a Calders, tindran sengles places a Manresa».

3-7-2026

«Moià fa un pas per donar nova vida a la caserna amb estudiants d'arquitectura. L'ajuntament ha convocat alumnes de la UPC perquè plantegin propostes per a la rehabilitació de les antigues dependències, que es volen destinar a habitatges».

4-7-2026

«Oló inaugura la llar d'infants».

10-7-2026

«Moià comença a renovar la gespa del camp de futbol».

MOVIMENT DEMOGRÀFIC

Naixements

Carla Borderia Merino, filla de Ferran i de Patricia, dia 12 de juny.

Délia Soplo, filla de Víctor i de Diana, dia 14 de juny.

Adhara Heras González, filla de Pol i de Katelin Andrea, dia 23 de juny.

Defuncions

Miquel Gallaguet Clusella, de cent un anys, vidu de Julia Morillo, dia 13 de juny.

Ana María Chinchilla López, de vuitanta-tres anys, vídua d'Antoni Gombau,

dia 29 de juny.

Trinidad Jiménez Sánchez, de seixanta-quatre anys, dia 2 de juliol.

Loli Hurtado García, de vuitanta-vuit anys, vídua de Xavier Tantiñà (Riereta), dia 2 de juliol.

Ana Tobarias Romero, de vuitanta-vuit anys, vídua de Miguel Salas, dia 3 de juliol.

Matrimonis

Gerard Cirera Morera amb Esther Serra Pascual, dia 12 de juliol, a Collsuspina.

DADES METEOROLÒGIQUES

Estació pluviomètrica de l'Escola Pia

LATITUD 41° 48' 53" N LONGITUD 2° 5' 44" ALTITUD 741 m

JUNY 2026

DÈCADA	TEMPERATURES			ESTAT DEL CEL			VENT	PLUJA	
	Màx.	Min.	Mit.	Serens	Coberts	Núvols	Dominant	Parcial	TOTAL
De l'1 al 10	24,2	13,9	19,1	4	2	4	SW	13,4	
De l'11 al 20	28,9	17,2	23,1	10	0	0	SW	0,0	
Del 21 al 30	33,1	20,3	26,7	8	0	2	SW	0,0	13,4

COMPARATIVA JUNY 1926-2026

	Juny 1926	Juny 2026
Mitjana de les màximes	21,3	28,7
Mitjana de les mínimes	10,2	17,2
Temperatura mitjana	15,7	22,9
Màxima absoluta	28,0	35,2
Mínima absoluta	3,0	11,1
Pluja mensual	24,4	13,4
Pluja màxima en un dia	14,4	8,6
Dies de pluja	9	3

NOTA DE LA REDACCIÓ

Totes les persones i entitats que vulguin fer-nos arribar articles, cròniques, informacions, etc. per al pròxim número de LA TOSCA, ens ho poden fer arribar fins al dia **27 d'agost**, a través del correu electrònic latosca@latosca.cat o bé deixant-nos-ho a la nostra bústia, a Can Carner.

Sant Antoni, 14
08180 MOIÀ

el
casal
CaFè - Bar

Tel. 93 830 03 02

**Per a dents
més blanques**

DENTIBLANC

El dentífric amb extracte de papaia,
d'enèrgica acció emblanquidora.

**DENTS NETES,
BLANQUES I
BRILLANTS**

Demani consell farmacèutic.

Tricentenari del Campanar de Moia

Agenda d'actes

1 d'agost de 9 a 20 h
pel centre del poble

Concurs de pintura ràpida "Al teu aire"

Edició especial 300
anys del campanar

2 d'agost a l'Aplec de
la Vila de Moia al Parc
Francesc Viñas

Estrena de la sardana commemorativa

"El campanar de
Moia" de S. Renom

6 d'agost a les 19 h a
peu del campanar

Concert de cor i orquestra "Diàleg amb el campanar"

16 d'agost a les 19 h
durant la Mostra de
Danses Tradicionals a
la plaça Major

Ballada de la sardana commemorativa

26 de setembre a les
22 h a la Pl. Catalunya

Acte central Celebració del tricentenari

17 d'octubre a les 10 h
a l'Auditori St. Josep

Jornada tècnica patrimonial sobre el campanar

1 de novembre a les
18 h a l'església de
Santa Maria

Concert d'orgue Música d'autors moianesos

Inauguració el 28 de
novembre a les 12 h i
fins al 31 de gener de
2027. Museu de Moia

Exposició del Tricentenari i "Dalt del campanar 360"

26 de desembre a les
18 h a l'església de
Santa Maria

Cant de la Sibil·la amb C. Renom

31 de desembre a les
23 h a plaça Major

Festa de Cap d'Any amb campanades a peu del campanar

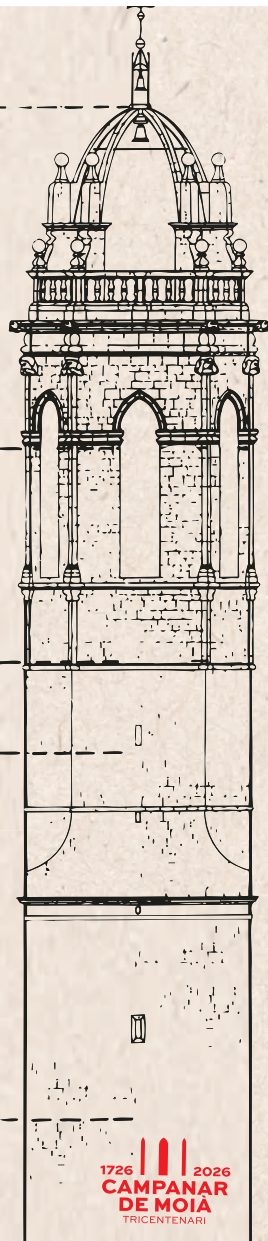
1723 - 1726

1712 - 1723

1710 - 1712

1699 - 1710

1684 - 1699

1726 | 2026
**CAMpanar
DE MOIA**
TRICENTENARI

Coorganitzen:

Amb el suport de:

Diputació
Barcelona

Generalitat
de Catalunya

Confraria
de Campaners
i Carillonistes
de Catalunya

Parròquia de
Santa Maria
de Moia

Col·laboradors:

